

Økonomisk rapport til Nordisk skattevitenskaplig forskningsråd

Innhold

1 Bakgrunn	2
2 Sammendrag	3
3 Motiver for å ta jobb i et annet land	4
4 Skattemessige motiver for arbeidspendling i Norden	5
4.1 Nasjonale regelverk i de nordiske landene	5
4.1.1 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Norge	6
4.1.2 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Danmark ...	7
4.1.3 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Sverige	8
4.1.4 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Finland....	10
4.2 Eksempler på skattefordeler knyttet til arbeidspendling i Norden	10
4.2.1 Eksempel på skattefordeler ved å arbeidspendle til Norge	11
4.2.2 Eksempel på skattefordeler ved å arbeidspendle til Danmark	13
4.2.3 Eksempel på skattefordeler ved å arbeidspendle til Sverige	15
5 Utvikling i arbeidspendling i Norden	17
Vedlegg 1 Beregning av inntektsskatt for nøkkelmedarbeidere i Danmark	20
Vedlegg 2 Almindelige danske skatteregler	21
Vedlegg 3 Svenska skatteregler för tillfällig arbetskraft	24
Vedlegg 4 Vareskatter og grenseoverskridende mobilitet i Norden	29
Vedlegg 5 Tall for arbeidsinnvandring til Danmark og Finland	35
Litteraturliste	37

1 Bakgrunn

Årlig utarbeides det generalrapporter til Nordisk skattevitenskaplig forskningsråd. Tema i år er hvordan forskjeller i skattesystemene i de nordiske landene kan påvirke at en person tar arbeid eller flytter for å drive virksomhet i et annet nordisk land og hvilke hensyn som ligger bak de enkelte landenes skatteregler.

I år er det utarbeidet en enkelt generalrapport. Rapporten er skrevet i Norge og er basert på innspill fra de andre nordiske landene og relevant litteratur på området. Målet med rapporten er å illustrere skattemessige fordeler av arbeidspendling mellom de nordiske landene. Det er imidlertid langt flere forhold enn skatt som spiller inn mht. hvorfor personer tar seg midlertidig arbeid i andre land, og vi har også kort belyst enkelte slike forhold.

Også forskjeller i avgifter mellom de nordiske landene kan påvirke lønnsomheten mht. å arbeidspendle mellom land, eller å bosette seg i et annet land for en periode. Grensehandel, definert som rent handelsmotiverte reiser er imidlertid ikke et tema for denne rapporten. Det er derfor kun sett på noen begrensede problemstillinger knyttet til hvordan forskjeller i avgifter kan påvirke lønnsomheten mht. å arbeide i et annet land.

For å illustrere utviklingen i arbeidspendlingen mellom de nordiske landene, har vi brukt tall fra Nordisk pendlingskart for 2008 samt tilleggsopplysninger for utviklingen i gruppen lønsmottagere med inntekt i annet land.

Noen deler av innspillene fra landene er plassert i vedlegg. Dette dels for å redusere omfanget av hovedrapporten, og dels at noe av informasjonen, bl.a. på arbeidsstrømmer, ikke har vært mulig å fremskaffe for alle landene. Tabeller og avgiftsregelverk er lagt i vedlegg, og fungerer som bakgrunnsstoff for beskrivelsen av skatteregler og eksemplene i kapittel 4. En nærmere beskrivelse av dansk og svensk regelverket er også lagt i vedlegg. Disse beskrivelsene er imidlertid nyttige for forståelsen av dansk og svensk regelverk og danner et viktig bakteppe både for omtalen og eksemplene i kapittel 4.

Innspillene som er lagt i vedlegg er ikke oversatt til norsk, men er presentert slik de ble sent til oss.

Vi tar sikte på å lage en engelsk versjon av hovedrapporten etter møtet i november.

2 Sammendrag

Kapittel 3 gir en oversikt over drivkrefter som ligger til grunn for personers valg om å ta seg jobb i et annet land. Økonomiske årsaker som arbeidsledighet i hjemlandet og høyere lønn ved å jobbe utenfor eget land er viktige drivkrefter, men også skatteregler og trygderettigheter spiller en rolle for valget om ta jobb i et annet land enn hjemlandet.

I kapittel 4 gis det en kort gjennomgang av skattereglene i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Alle landene skiller mellom skattemessig og ikke skattemessig bosatt. Dersom man blir ansett som ikke skattemessig bosatt, får man en begrenset skatteplikt mens de som anses som skattemessig bosatt i utgangspunktet er skattepliktig til det landet de arbeider i. Skillet mellom begrenset og ubegrenset skatteplikt er bl.a. knyttet til varigheten på oppholdet (seks måneder).

I tillegg presenteres eksempler fra Danmark, Norge og Sverige som illustrerer skatteintensiver som oppstår som følge av at en person fra et annet nordisk land tar seg jobb i disse landene. Eksempelene viser at skattemessige fordeler og ulemper knyttet til å arbeide midlertidig i et annet nordisk land, i stor grad skyldes at skattereglene landene i mellom ikke sikrer fullstendig symmetrisk behandling av inntekter til fradrag. Metodene landene benytter for å unngå problemer med dobbelbeskatning har altså betydning for hvilke insentivvirkninger som oppstår.

Ingen av de fire landene gjør forskjell i den skattemessige behandlingen av personer som kommer fra de nordiske landene og personer fra andre EU/EØS-land eller tredjeland.

Kapittel 5 gir med utgangspunkt i tall fra nordisk pendlingskart et mål på antall nordiske arbeidstagere som jobber i et annet nordisk land i en kortere eller lengre periode. Arbeidspendlingen i Norden øker stadig, og dette er en utvikling som kjennetegner alle OECD-land.

Tall fra Nordisk Pendlingskart 2009 viser at antall arbeidspendlere i Norden økte med 23 pst. i løpet av 2006 og at det totalt arbeidspendler 44 000 nordiske personer til et annet nordisk land. Tallet for såkalte arbeidstagere med lønnsinntekt i et annet land er imidlertid nesten dobbelt så høyt (drøyt 74 000 personer i 2007) som tallet for arbeidspendlere, og illustrerer kanskje i større grad det vi i dagligtalen omtaler eller tenker på som arbeidspendlere i Norden.

Svenskene stod for den største økningen (87 pst.) i arbeidspendlere i perioden, mens den resterende andelen først og fremst bestod av dansker og finner som reiste til Sverige for å jobbe. Sverige har i hele perioden stått for den største utpendlingen og er den største nettoeksportøren av arbeidskraft. Finland er den nest største nettoeksportøren av arbeidskraft, men langt mindre enn Sverige. Norge er landet med lavest utpendling og høyest innpendling og er dermed den største nettoimportøren av arbeidspendlere fra Norden. Danmark har også et klart overskudd på innpendlere.

Vedlegg 1-4 gir en fyldigere beskrivelse av danske og svenske skatteregler og viser reglene for indirekte beskatning av alkohol, tobakk og bil i de fire landene. I vedlegg 5 presenteres tall for arbeidsinnvandring til Danmark og Finland.

3 Motiver for å ta jobb i et annet land

Ifølge studien Arbeidspendling i Norden (TemaNord 2008), er det er vanskelig å trekke entydige slutninger om hvilke drivkrefter som er de sterkeste mht. hvorfor personer velger å ta seg jobb i et annet land. Økonomiske årsaker som arbeidsledighet i hjemlandet og høyere lønn ved å jobbe utenfor eget land er åpenbart viktige drivkrefter, men det kan også være helt andre motiver som bidrar til arbeidskraftmobiliteten. Studien fra TemaNord peker bl.a. på at danske innvandringslover har bidratt til at mange dansker velger å flytte til Malmøområdet for å kunne gifte seg og bo sammen med en partner som kommer fra land utenfor EU. I Norge har etterspørselen etter arbeidskraft og høyere lønn innenfor visse bransjer vært drivende for innstrømmingen av arbeidskraft fra andre land. Det er grunn til å tro at drivkreftene har forandret seg over tid. Mens det tidligere primært var i bygningsbransjen at arbeidskraftmobiliteten mellom de nordiske landene var betydelig, har det i de siste årene vært stadig flere som jobber i serviceyrker og i offentlig sektor (helse, undervisning).

Også forskjeller i nasjonale regelverk påvirker arbeidskraftstrømmene. Både skatteregler og trygderettigheter påvirker de samlede vilkårene, og vil kunne spille en rolle for hvor mange som velger å jobbe i et annet land.

Tall for arbeidskraftstrømmene mellom de nordiske landene viser at det er svært mange ungdommer som velger å ta seg jobb i et annet land, enten ved å pendle fra hjemlandet eller ved å flytte ut. Finanskrisen har rammet de nordiske landene med ulik styrke. Norge og Danmark har i dag en arbeidsløshet på 3-4 pst. I Finland, Island og Sverige har ledigheten økt til 8-9 pst. Forskjellene mellom landene er imidlertid enda større når man ser på antall ungdommer uten jobb. Mens den generelle arbeidsledigheten i Sverige er 2,5 ganger så høy som i Norge er arbeidsledigheten blant ungdom 3 ganger så høy, jf. tabell 3.1.

Tabell 3.1 Ungdomsledighet i Norden, i pst. av arbeidsstyrken juli 2009¹

Land	Ungdomsledighet, pst av arbeidsstyrken
Sverige	27,3
Finland	22,6
Island	21,9
Danmark	11,2
Norge	8,9

¹Tall for Norge er for juni og for Island 2. kvartal.

Kilde: Norden.org.

Rapporten Arbeidspendling i Norden viser til at ungdom ofte rammes hardest og raskest ved konjunkturedgang. Det har også skjedd under finanskrisen. De nordiske landene pleier å ligge blant landene med lavest arbeidsledighet i Europa, men i Sverige er 27,3 pst. av 15-24-åringar uten jobb. Dette tilsvarer om lag 155 000 svenske ungdommer og innebærer en stiging fra 28 000 (målt i juli 2009 og juli 2008). Til sammenligning var arbeidsledigheten i EU i juli 2009 på 9,0 pst. For gruppen 15-24 år var ledigheten på 19,8 pst, og for gruppen 25-74 år på 7,7 pst.

Pendlingen fra Sverige til de øvrige nordiske landene står for den største delen av arbeidspendlingen i Norden. Mens Svensker som pendler til Danmark og til Finland har utdanning ut over gymnasnivå er pendlingen mellom Sverige og Norge og Sverige og Finland dominerer av pendlere med utdanning på gymnasnivå. Svenske ungdommer oppgir språk som

en av grunnene til at de velger å reise til Norge. I tillegg har enkelte kommuner i Sverige egne program for å sende ungdom til Norge.

Det er også en viss tradisjon for at svenske ungdommer, i større grad enn de norske, velger å ta en pause fra studiene og ta et friår eller to før de fortsetter. At mange planlegger å være her bare for noen måneder, kan ha skapt store mørketall i innvandringsstatistikken fordi svensker som kommer til Norge ikke trenger å registre seg dersom de skal være i Norge i mindre enn 6 mnd., jf. omtale i avsnitt 4.1. Likevel viser tall fra Statistisk sentralbyrå en kraftig vekst de siste årene. I fjor flyttet nesten 7 600 fra Sverige til Norge, en økning på 76 pst. fra 2004.

4 Skattemessige motiver for arbeidspendling i Norden

4.1 Nasjonale regelverk i de nordiske landene

Samlede økonomiske insentiver til flytting bestemmes bl.a. av skatteregler, offentlige velferdsordninger og fellesgoder mv. samt prisnivå og lønninger. Et slikt utgangspunkt blir imidlertid for omfattende å drøfte i denne sammenheng. Vi har derfor lagt opp til at hvert enkelt land presenterer nasjonalt regelverk på området, og på bakgrunn av dette gjennom eksempler illustrerer skatteintensiver som oppstår som følge av at en person fra et nordisk land tar seg jobb i et annet land. Eksempelene viser at det er store forskjeller mht. hvilke skatteinsentiver som ligger i de forskjellige regelverkene, uten at det er åpenbart at dette er begrunnet eller har vært gjenstand for grundig økonomisk analyse før det ble laget.

Den nordiske skatteavtalen

De nordiske landene har inngått en skatteavtale der fordelingsmetoden er benyttet med hensyn til arbeidsinntekt. Sverige og Finland gir fullt unntak, mens Danmark, Færøyene og Norge benytter den alternative fordelingsmetoden. Island anvender kreditmetoden. Metodene kan beskrives som følger, når Norge brukes som eksempel:

- *Fordelingsmetoden* (eller unntaksmetoden): Inntekt som etter skatteavtalen skal beskattes i Norge tas ikke med i beregningsgrunnlaget for skatt i hjemlandet. Et eksempel er den nordiske skatteavtalen for norske personer bosatt i Sverige.
- *Den alternative fordelingsmetoden*: Norge tar med utlandsinntekten i beskatningsgrunnlaget, men skatten på den samlede inntekten settes ned med den delen av skatten som faller på utenlandsinntekten.
- *Kreditmetoden*: Utenlandsinntekt skattlegges i utlandet og i Norge. I Norge får man imidlertid fradrag for den skatten som er betalt på utenlandsinntekten i utlandet. Skatteavtalen mellom Norge og Polen benytter denne metoden.

Ett resultat av den nordiske skatteavtalen er at for eksempel finner og svensker som etter skatteloven regnes som skattemessig bosatt i Norge, men som etter skatteavtalen anses bosatt i Sverige eller Finland, og som i et gitt inntektsår har inntekt i både Sverige (Finland) og Norge, får unntak for inntektsskatt i Sverige (Finland) for den delen av inntekten som er opptjent i Norge. I begge land kan man da utnytte bunnfradragene, og man kan unngå toppskatt som man kanskje ville ha betalt dersom man tjente opp hele inntekten i ett av landene. Det norske eksemplet under avsnitt 4.2.1 viser virkningene av dette tydeligere. For både Norge og Sverige er anvendelsen av unntaksmetoden et særsyn. Begge stater anvender som hovedregel kreditmetoden for å unngå dobbeltbeskatning. Men fordi begge har egne regler om fritak/nedsettelse av skatt for inntekt av arbeidsopphold i utlandet, får denne forskjellen mindre å si.

Når en person fra et annet land har vært skattemessig bosatt både i hjemlandet og i Norge blir å anse som fast bosatt i Norge også etter skatteavtalen, går han eller hun over til kun å skattlegges etter norsk skattelov. Dette er også tilfellet for de andre nordiske landene.

Det synes ikke å være vesentlige forskjeller mellom regelverket for pendling til Finland, Sverige, Norge og Danmark fra andre EU-land og land utenfor EU sammenliknet med det som gjelder mellom de nordiske landene.

4.1.1 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Norge

Hvis man arbeider i Norge skal man som hovedregel betale skatt på inntekten i Norge. Man skal da ha et norsk skattekort som man får ved å kontakte skattekontoret (Skatteetaten) og levere norsk selvangivelse i Norge. Hvorvidt man kan ha skattemessige insentiver til å arbeidspendle til Norge vil avhenge av de bilaterale skatteavtalene Norge har med hvert enkelt land.

Omtalen av det norske regelverket er her avgrenset til tilfeller der en utenlandsk arbeidstaker er ansatt hos norsk arbeidsgiver. I de siste årene har det blitt stadig flere som jobber på oppdrag fra utenlandske selskaper, og der de derfor ikke er ansatt i de norske selskapene som kjøper tjenestene. Disse vil skatte til hjemlandet som om de var bosatt der, selv om de kan oppholde seg i Norge i kortere perioder. Denne formen for arbeidspendling er ikke omtalt videre her.

Som hovedregel gjelder at midlertidig arbeidskraft fra utlandet skal betale skatt til Norge av all inntekt som er opptjent i Norge. Omfanget av skatteplikten er avhengig av lengden på oppholdet. Etter nærmere angitte regler kan utlendinger som arbeider i Norge enten bli ansett som ”ikke skattemessig bosatt” eller som ”skattemessig bosatt”.

Dersom man blir ansett som ikke skattemessig bosatt, får man en *begrenset* skatteplikt til Norge. Plikten til å betale skatt i Norge begrenses til lønn fra den norske arbeidsgiveren for arbeid i Norge. De som anses som skattemessig bosatt i Norge, er i utgangspunktet skattepliktig i Norge for all formue og inntekt.

Inntekt som skal skattlegges i Norge, kan også være skattepliktig i hjemlandet. Skatteavtaler mellom Norge og andre land sikrer at man unngår dobbeltbeskatning. Skatteavtalene benytter ulike metoder for å hindre dobbeltbeskatning, jf. omtale av de ulike metodene ovenfor.

I prinsippet er det ingen forskjeller mellom inntektsgrupper når det gjelder skattereglene ved arbeidspendling til Norge. Likevel har personer med høy inntekt og høy marginalsatt større glede av muligheten til å dele inntekten mellom to nordiske land som beskrevet ovenfor. For å få fullt utnyttet bunnfradragene i begge land må i tillegg inntekten være over en viss størrelse.

Pendlerfradrag

Arbeidstakere som har sitt virkelige hjem i en annen stat og som pendler mellom dette hjemmet og norsk bosted, har rett til fradrag for merkostnader til kost, losji, og besøksreiser. Gift som har familien, i utlandet skal dokumentere familietilknytning og felles bostedsadresse i hjemlandet. Det samme gjelder samboere med felles barn. Enslige som er 21 år eller yngre har rett til fradrag for pendlerkostnader dersom de dokumenterer tilknytning til eget hjem i

utlandet. Pendlerfradraget vil være særlig gunstig for en ung svenske som fortsatt har bostedsadresse hjemme hos sine foreldre i Sverige (og ikke har kostnader ved å bo hjemme), men som midlertidig bor og arbeider i Norge. Enslige som har fylt 22 år eller mer i inntektsåret og som har selvstendig bolig i Norge, har imidlertid ikke krav på fradrag for pendlerkostnader selv om vedkommende pendler. For familiependlere og for enslige som ikke har fylt 22 år i inntektsåret, kreves regelmessige hjembesøk. For enslige som er 22 år eller mer, regnes besøk vanligvis ikke som pendling dersom de foregår sjeldnere enn hver tredje uke.

4.1.2 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Danmark

For grensegjengere¹ og innflyttere gjelder prinsipielt de samme skatteregler som for andre personer som betaler inntektsskatt etter vanlige danske skatteregler. Alminnelige danske inntektsskatteregler er beskrevet i vedlegg 2. Der er dermed ikke noen umiddelbare fordeler eller ulemper knyttet til det å være innflytter. Derimot kan det være visse fordeler eller ulemper knyttet til at være grensegjenger. Disse fordelene eller ulempene skyldes imidlertid snarere at skattereglene landene i mellom ikke sikrer fullstendig symmetrisk behandling av inntekter til fradrag. Der er ikke forskjell på den skattemessige behandlingen av personer som kommer fra de nordiske landene og personer fra andre EU/EØS-land eller tredjeland.

Inntektsbeskatning for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Danmark kan skje etter to forskjellige regelsett. Dels kan arbeidsinntekten fra Danmark bli beskattet etter de alminnelige danske inntektsskattereglene. Dels kan visse personer bli beskattet etter de særlige danske reglene for forskere og nøkkelmedarbeidere. Nedenfor gjengis reglene kort, og det gis noen regneeksempler.

Forskere og nøkkelmedarbeidere

Danmark har særlige skatteregler for såkalte nøkkelmedarbeidere. Reglene innebærer at personer kan arbeide i Danmark i en begrenset periode på opp til tre eller fem år under særlige enkle og gunstige skatteregler. Ved opp til tre års ansettelse er skattesatsen 25 pst., mens den er 33 pst. ved opp til 5 års ansettelse. I tillegg kommer arbeidsmarkedsbidraget på 8 pst. Det kan ikke foretas fradrag i beskatningsgrunnlaget bortsett fra i arbeidsmarkedsbidraget.

Det er imidlertid en betingelse for bruk av de forenklede beskatningsreglene, at personen ikke har vært skattepliktig for lønnsinntekt eller inntekt fra selvstendig virksomhet i Danmark de siste tre år. I tillegg kommer en rekke betingelser om tilknytningen til den danske virksomheten som personen skal arbeide for i de aktuelle 3-5 årene. Personen skal også i gjennomsnitt ha et månedlig vederlag på minimum 63 800 DKK (2009) pluss arbeidsmarkedsbidrag og ATP (Livslang Pension, ytelse som gir deg rett til pensjon fra fylte 65 år og livet ut) sett over et kalenderår for å kvalifisere seg til ordningen. Personer, hvis kvalifikasjoner som forskere er godkjent etter særlige regler, og som skal utføre forskningsarbeid, er imidlertid ikke underlagt kravet til månedlig vederlag. Ordningen gjelder for alle nasjonaliteter – også dansker som oppfyller kravene. Det går frem av tabell 1 i vedlegg 1 at den effektive marginal- og gjennomsnittsskatten er hhv. 31,0 pst. og 38,4 pst. Det er vesentlig lavere enn for personer med tilsvarende inntekter men som skattes etter de alminnelige inntektsskattereglene. En person som skatlegges etter ordinære regler og som tjener 800 000 per år vil få en effektiv gjennomsnittsskatt på 48 pst.

¹ Grensegjenger tilsvarer her arbeidstager med midlertidig opphold i Danmark.

Man kan fritt velge mellom de to variantene av ordningen, og det er ingen bransjemessige begrensninger på hvilke personer som kan benytte ordningen. Etter utløpet av 3- eller 5-årsperioden kan den aktuelle personen som hovedregel arbeide i Danmark i en ubegrenset periode under alminnelige skattevilkår. Det går fram av tabell 2 i vedlegg 1 at per 1. januar 2009 var det 2 867 personer i 790 virksomheter som ble beskattet etter bruttoskatteordningen. Ordningen benyttes særlig i bransjene undervisning, engroshandel og detaljhandel, liberale, vitenskapelige og tekniske tjenesteytelser og fremstillingsvirksomhet. I bransjen fremstillingsvirksomhet, er det bl.a. legemiddelfirmaer som har personer ansatt gjennom ordningen. I undervisning er det fles ansatte på universitetene. Profesjonelle idrettsfolk som oppholder seg i Danmark i en periode kan også omfattes av ordningen. Disse idrettsfolkene finnes innenfor bransjene kultur, fornøyelser og sport, hvorav 152 personer pr. 1. januar 2009 var ansatt i sportsklubber.

Om lag 1/3 av de ansatte var registeret med forskerstatus. Nesten 3/4 av disse forskerne finner vi i kategorien undervisning, men også innen produksjonsvirksomhet, helsevesenet og i barnehager, skolefritidsordning, pleiehjem etc. (sociale foranstaltninger) samt liberale, vitenskapelige og tekniske tjenesteytelser.

4.1.3 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Sverige

Svenske skatteregler for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Sverige er nærmere beskrevet i vedlegg 3. Bl.a. er begrenset og ubegrenset skattepliktig nærmere forklart i vedlegget og skatteavtaler er nærmere omtalt.

Spesiell inntektsskatt for personer bosatt i utlandet

Personer som ikke er bosatt eller som oppholder seg midlertidig i Sverige (dvs. som oppholder seg kortere enn 6 mnd. i Sverige) er begrenset skattepliktige. Disse personene beskattes vanligvis med en særskilt inntektsskatt for såkalt bosatte i utlandet (SINK). SINK er en endelig kildeskatt på 25 pst. av skattepliktig inntekt. For inntekter opptjent på sjøen er skattesatsen 15. pst.

SINK-beskatningen tillater ikke fradrag for kostnader, og det er ikke selvangivelsesplikt for den som mottar inntekten.

SINK omfatter all skattepliktig arbeidsinntekt som er opptjent i Sverige samt andre inntekter som f.eks. alders- og grunnpensjon og arbeidsledighetstrygd.

Noen typer inntekt er i følge SINK unntatt skatteplikt. Bl.a. er inntekter fra ansettelse (ikke offentlig arbeidsgiver) unntatt iht. den såkalte 183-dagers regelen, forutsatt at

- mottageren av inntekten har oppholdt seg i Sverige i et tidsrom som sammenlagt ikke overstiger 183 dager over en tolv måneders periode
- inntekten betales av arbeidsgiver som ikke er hjemmehørende i Sverige,
- inntekten ikke belaster fast driftssted som arbeidsgiveren har i Sverige

Inntekt som beskattes i Sverige kan også være skattepliktig i hjemlandet. Skatteavtalene mellom Sverige og andre land skal imidlertid sørge for at eventuell dobbeltbeskatning unngås.

Inntektsskatt for artister m.fl. som er bosatt i utlandet

For artister bosatt i utlandet (begrenset skattepliktige) beregnes egen inntektsskatt, såkalt A-SINK. Også denne skatten er definitiv kildeskatt og skattesatsen er på 15 pst.

Utenlandske eksperter, forskere eller andre nøkkelpersoner

Det gjelder spesielle skatteregler, såkalt ekspertsatt, for utenlandske eksperter, forskere eller andre nøkkelpersoner som arbeider midlertidig i Sverige. Den som oppfyller vilkårene for ekspertsatt skal ifølge disse reglene i inntil tre år slippe skatt for/få fradrag for:

- 25 prosent av lønn, arv eller lignende kompensasjon eller fordel av arbeidet,
- kompensasjon for utgifter for flytting till eller fra Sverige,
- kompensasjon for egne og familiemedlemmenes reiser mellom Sverige og hjemlandet, dog høyst to reiser per år og person,
- kompensasjon for betaling for barns skolegang i grunnskole og gymnas.

Lønn og annen kompensasjon som ikke skal regnes som skattepliktig inntekt er også unntatt fra arbeidsgiveravgifter.

Full skatteplikt oppstår når en person blir ubegrenset skattepliktig i Sverige. Dette skjer når han eller hun er bosatt eller har permanent opphold i Sverige, eller har vesentlig tilknytning til Sverige. Som permanent opphold regnes i prinsippet en sammenhengende tidsperiode på seks måneder eller mer.

En person som har vært bosatt og er ubegrenset skattepliktig i Sverige anses som fortsatt ubegrenset skattepliktig dersom han eller hun har vesentlig tilknytning til Sverige. Inntil fem år etter utflytting fra Sverige er det opp til den som har flyttet å bevise at han/hun ikke lenger har vesentlig tilknytning til Sverige (femårsregelen). Femårsregelen forutsetter imidlertid at personen det er snakk om er svensk statsborger eller at personen har vært bosatt eller hatt permanent opphold i Sverige i løpet av minst ti år før utflyttingen.

På grunn av progressiviteten i skattesystemet er det økonomiske utbyttet av å dele opp inntekten mellom to land større for en person med høye inntekter sammenlignet med en person med lave inntekter.

I den svenske inntektsskatteloven er det to spesielle unntak fra skatteplikt for ubegrenset skattepliktige. Dersom en ubegrenset skattepliktig person på grunn av sitt arbeid oppholder seg i utlandet i minst seks måneder, skal inntekten opptjent i dette arbeidet ikke beskattes i Sverige forutsatt at inntekten beskattes i det landet som personen arbeider i (*seksmånedersregelen*). Om utenlandsoppholdet varer i minst ett år i ett og samme land er inntekten under visse betingelser skattefri i Sverige selv om det ikke betales skatt av denne inntekten til arbeidslandet (*ettårsregelen*).

Begge disse tilfellene kan være foredelaktige for den enkelte. Dette avhenger av de progressive innslagene i inntektsbeskatningen som reduseres for den som flytter ut idet inntekten deles opp mellom to land. I det sistnevnte tilfellet (*ettårsregelen*) kan dessuten hele den inntekten som opptjenes utenlands blir fritatt for skatt, forutsatt at inntekten ikke beskattes i den andre landet.

Samlet skatt for den utflyttede personen avhenger av reglene for inntektsskatt i landet han eller hun flytter til, samt hvordan skatteavtalen mellom Sverige og det andre landet regulerer beskatningen. For eksempel behøver en svenske som jobber i Norge i kortere tid enn 6

måneder ikke regne inntekten fra Norge som en del av skattegrunnlaget i Sverige p.g.a. utformningen av skatteavtalen mellom Sverige og Norge. Dette er beskrevet i det norske eksemplet nedenfor.

4.1.4 Inntektsskatt for personer som oppholder seg og arbeider midlertidig i Finland

Det finns ingen særlige bestemmelser om beskatning i Finland som gjelder de som kommer fra et annet nordisk land og jobber i Finland sammenlignet med dem som kommer fra andre land. Så lenge lønsmottageren er begrenset skattepliktig i Finland ilegges en skatt på 35 pst. For alminnelige skattepliktige, ilegges en progressiv beskatning, eller under visse forutsetninger loven om kildeskatt, for lønsmottagere fra utlandet. For disse er skattesatsen 35 pst. selv om den ansatte er alminnelig skattepliktig i Finland. I henhold til finsk lov og den nordiske skatteavtalen kan lønnsinntekt beskattes i Finland dersom det dreier seg om utleie av arbeidskraft.

I henhold til loven om inntektsskatt anses en person som bosatt i Finland dersom han har sitt permanente bosted i Finland eller dersom han har oppholdt seg i landet i over seks måneder i strekk.

I enkelte situationer kan en person som er alminnelig skattepliktig i Finland og som arbeider i utlandet i minst seks måneder få fritak for skatt på inntekt opptjent i utlandet. Den som arbeider midlertidig i utlandet kan også under visse betingelser få skattemessig fradrag for reisekostnader. Skattefritaket for reisekostnader (pendlerfradrag) vil også gjelde dersom personen pendler innad i Finland.

En begrenset skattepliktig som er bosatt i EØS-området kan begjære at hans arbeidsinntekter beskattes i henhold til loven om **beskatningsprosedyre** dersom dennes **nettoervervsinntekt** opptjent i Finland i løpet av skatteåret utgjør minst 75 pst. av personens samlede **nettoervervsinntekter** i Finland og et annet sted. Beskatning ifølge loven om beskatningsprosedyre innebærer at statlig skatt ilegges i henhold til progressiv inntektsskala og kommunalskatt i henhold til gjennomsnittlig kommunal inntektsskattesats.

4.2 Eksempler på skattefordeler knyttet til arbeidspendling i Norden

Nedenfor har landene, på bakgrunn av nasjonale regelverk, funnet frem eksempler på skattemessige insentiver til å arbeidspendle fra et annet nordisk land til hvert av de andre fire landene. Som det går frem av eksemplene de ulike landene har valgt, har bl.a. metodene landene benytter for å unngå problemer med dobbelbeskatning betydning for hvilke insentivvirkninger som oppstår.

I typeeksemplene som landene har satt opp har vi, der personen kan oppnå en avgiftsbeparelse, latt arbeidstagerne ta med seg alkohol og tobakk innenfor de tillatte kvotegrensene. Vi har også beregnet avgiftsbeparelse en svenske som arbeider i Norge kan oppnå ved å vente i ett år før bilen han eller hun har med seg registreres i Norge. Avgiftsreglene som ligger bak beregningene i eksemplene er samlet i vedlegg 4.

4.2.1 Eksempel på skattefordeler ved å arbeidspendle til Norge

Av dem som pendler til Norge fra de nordiske landene er svenskene i klart flertall. Ved gjennomgangen av de norske skattereglene for midlertidig arbeidskraft fra Norden som jobber i Norge, ser det også ut til at svenskene har den største skattemessige fordelene av å ta midlertidig arbeid i Norge. I dette eksemplet ønsker vi å vise hva samlet skatt blir i tilfeller der en svensk person har arbeidsopphold i Norge av ulik lengde. Ifølge skatteavtalen gis det unntak i Norge for inntekt opptjent i Sverige, og vice versa. I eksempelet forutsettes det at arbeidsgiver er norsk.

Ved opphold kortere enn 183 dager er en svensk arbeidstager kun skattepliktig i Norge for inntekt opptjent for norsk arbeidsgiver. Bunnfradrag og toppskatt blir beregnet forholdsmessig, det vil si at bunnfradrag settes til 4/12 av ordinært bunnfradrag hvis arbeidsoppholdet har vart i 4 mnd. Hvis personen oppholder seg i Norge lengre enn 183 dager, blir han eller hun regnet som skattemessig bosatt her. Det gis fulle bunnfradrag i Norge, og toppskatten beregnes uten å ta hensyn til inntekten i Sverige.

Nedenfor har vi beregnet skatten for en svensk person i fire ulike tilfeller:

1. Personen har hovedbosted i Sverige, men har arbeidsopphold i Norge på 6 mnd. i løpet av et inntektsår, slik at han eller hun blir regnet som bosatt her etter skatteavtalen. Siden hovedbostedet fortsatt er Sverige, betaler vedkommende ingen trygdeavgift i Norge.
2. Som over, men arbeidsoppholdet i Norge er bare på 4 mnd, slik at han eller hun ikke blir bosatt i Norge etter skatteavtalen.
3. Personen bor i Sverige hele året og tjener all sin inntekt der
4. Personen flytter til Norge og tjener all inntekten her.

Vi har tatt utgangspunkt i inntekter på 200 000, 400 000 og 600 000 norske kroner, og regnet skatten på hhv. halvparten og 4/12 av dette etter de relevante norske reglene i tilfellene 1 og 2, og på halvparten og 8/12 etter svenske regler. Tilfelle 3 gjengir skatten etter svenske regler, og tilfelle 4 etter norske.

Tabell 4.1 Gjennomsnittsskatt i prosent.

Samlet årlig inntekt	200 000 NOK	400 000 NOK	600 000 NOK
Tilfelle 1	11	18	22
Tilfelle 2	17	23	29
Tilfelle 3	23	31	39
Tilfelle 4	20	28	33

Kilder: Finansdepartementene i Norge og Sverige

Eksempelene er ment å reddykke de skattemessige effektene av arbeidsopphold eller flytting. Vi ser altså bort fra lønnsforskjeller, selv om dette trolig er en vesentlig grunn til at svensker tar arbeid i Norge.

Fra tabellen kan vi se at en svensk person med lik inntekt i de to landene kan redusere gjennomsnittsskatten fra 23, 31 eller 39 pst. når han bare jobber i Sverige (tilfelle 3), til hhv. 11, 18 eller 22 pst. ved arbeidsopphold på 6 mnd. eller mer. Årsaken til det gunstige utfallet

for personer som jobber i begge land har delvis med trygdeavgiften og delvis med skatteavtalen å gjøre.

I eksemplet over er det sett bort fra eventuelle skattefordeler som følge av romslige pendlerfradrag. Utenlandske arbeidstakere i Norge kan benytte seg av et eget standardfradrag for kostnader ved å bo utenfor hjemmet på 10 pst. av inntekten de tjener i Norge. Eventuelt kan en trekke fra de reelle utgiftene til bl.a. besøksreiser til hjemmet, pendlerbolig og merkostnaden til kost ved å bo utenfor hjemmet. For arbeidspendlere med bolig og familie i hjemlandet er det skattemessige overskuddet som følge av slike fradrag trolig begrenset, da han eller hun kan ha til dels store kostnader til bolig og å holde to husholdninger. Ungdom som ikke er etablert med egen husholdning i Sverige, har derimot trolig lave reelle pendlerutgifter. Samtidig kan de oppgi foreldrehjemmet i Sverige som fast bolig og dermed få rett til standardfradraget på 10 pst. For dem kan fradraget gi en viss skattefordel. Standardfradraget kan bl.a. brukes av ikke bosatte arbeidere (de som har begrenset skatteplikt, jf. tilfelle 2 over) og av bosatte de første to årene (jf. tilfellene 1 og 4 over). I 2007 var det ifølge Statistisk sentralbyrå 67 580 personer som hadde ført dette standardfradraget i selvangivelsen, og gjennomsnittlig beløp var 14 700 kroner. Dette standardfradraget gjelder bare for utlendinger. (Nordmenn må oppgi de faktiske pendlerutgiftene for å få pendlerfradrag).

Av bestemmelsen om hvordan bostedsstaten hindrer dobbeltbeskatning når arbeidsstaten kan skattlegge i den nordiske avtalen (artikkel 25) går det frem av mens Finland og Sverige skal unnta inntekten fra beskatning, skal Danmark benytte alternativ fordelingsmetode mens Island skal gi fradrag i sin skatt for skatten betalt i arbeidsstaten (dette innebærer at islendinger ikke kan redusere sitt eventuelt høyere skattenivå ved å ta arbeid ute, så lenge de er bosatt på Island). Dette innebærer at finner vil ha tilsvarende insentiv som svensker til å utnytte skattefordelen som er beskrevet i eksemplet ovenfor. Dansker og islendinger vil imidlertid ikke oppnå tilsvarende skattefordel idet disse landene benytter seg av kreditmetoden og ikke unntaksmetoden/fordelingsmetoden som benyttes i Finland og Sverige.

Norge benytter i likhet med Danmark alternativ fordelingsmetode, og dette innebærer at nordmenn som reiser til utlandet for å jobbe, i utgangspunktet ikke har noen skattefordeler eller -ulemper knyttet til dette. Utfallet vil imidlertid avhenge av skattereglene i det enkelte landet og hvordan skatteavtalen regulerer forholdet mellom de to statenes mulighet til å skattlegge.

Grenstjänsten (www.gtm.nu), en av instansene som besvarer spørsmål om rettigheter og plikter ved arbeid i Norge og Sverige, opplyser at på tross av at stadig flere svensker velger å ta arbeid i Norge, er det ikke fullt så mange som velger å melde adresseendring permanent. Ofte komprimerer svenskene arbeidsperiodene sine i Norge og tar seg jevnlig korte turer hjem til Sverige. Svenskene nyter dermed godt av å kombinere høyere lønn i Norge med lavere kostnadsnivå i Sverige.

En svenske som reiser til Norge og tar med seg full kvote med alkohol og tobakk vil kunne spare om lag 40 euro. Dersom personen også bringer med seg en "gjennomsnittelig" bil fra Sverige, og venter i ett år med å registrere bilen i Norge, vil han eller hun i tillegg kunne spare om lag 500 euro på dette. Beregningene er presentert i vedlegg 4. Totalt blir avgiftsbeparelse ved å ta med en bil og full kvote med alkohol og tobakk fra Sverige til Norge om lag 540 euro, og gir således i seg selv ingen sterke insentiver i seg selv til å flytte til Norge for å arbeide.

4.2.2 Eksempel på skattefordeler ved å arbeidspendle til Danmark

Skattemessige konsekvenser av å flytte fra Sverige til Danmark

I det følgende forklares hovedtrekk og forutsetninger for beregningene av den danske skattebetalingen i 5 eksempler der en svenske flytter til Danmark for å arbeide.

Tabell 4.2 Gjennomsnittsskatt i pst.

Samlet årlig inntekt	200 000 DKK	400 000 DKK	600 000 DKK	850 000 DKK	1 000 000 DKK
Eksempel 1	23	30	33	-	-
Eksempel 2	20	28	35	-	-
Eksempel 3	24	35	42	-	-
Eksempel 4	34	39	47	52	53
Eksempel 5	Na	Na	Na	31	31

Kilde: Finansdepartementet i Sverige og Skatteministeriet i Danmark.

Eksempel 1:

I dette eksemplet er det antatt at en person som bor og jobber 6 måneder i Danmark og 6 måneder i Sverige. Personen beholder sitt hovedbosted i Sverige.

Videre antar man at personen kun arbeider for en arbeidsgiver om gangen og dermed er **sosialt sikret** i hhv. Danmark og Sverige i de periodene hvor personen arbeider der. Dette er i praksis den mest realistiske antagelsen, da **social sikring** i Sverige kombinert med arbeid for en dansk arbeidsgiver medfører at den danske arbeidsgiveren skal beregne arbeidsgiverbetalte **sociale bidrag** til Sverige av den danske lønnen. Det vil en dansk arbeidsgiver i praksis sørge for at ikke blir tilfellet (**i praksis betinge sig ikke bliver tilfældet**) siden dette vil øke de samlede lønnsomkostningene med 20-30 pst.

Skatteberegningen er foretatt etter de vanlige danske skattereglene jf. eksempel 4 nedenfor. Det skjer dermed ikke noen forholdsmessig beregning av progresjonsgrenser og personfradrag i denne 6 måneders perioden. Personen kan likevel ikke oppnå dansk **beskæftigelsesfradrag**. I beregningene øker det skattebetalingen med mellom om lag 1 400 og om lag 4 300 DKK. Hadde det vært snakk om egentlige grensegjengere, ville de kunne oppnå det danske **beskæftigelsesfradrag**.

I beregningene er det ikke tatt hensyn til at det evt. kan oppnås fradrag for f.eks. utgifter til kost og losji eller **befordring**. Slike fradrag vil ved midlertidige ansettelsesforhold/opphold i Danmark kunne utgjøre et vesentlig beløp. Til gjengjeld vil personen ha utgifter til bosted mv. i både Danmark og Sverige.

Samlet gjennomsnittsskatt for de tre inntektsnivåene 200 000, 400 000 og 600 000 DKK er hhv. 23, 30 og 33 pst. Det er lavere enn for så vel den rent danske som den rent svenske skatteyder. Forskjellen avspeiler sannsynligvis, at det er mulig, at "flytte" inntekt som i Sverige hadde vært underlagt progressiv beskatning til Danmark, hvor det oppnås fullt dansk personfradrag og hvor inntekten ikke er høy nok til i samme omfang å bli underlagt de progressive skattesatsene.

I beregningene er det ikke tatt hensyn til de svenske **social bidrag**.

Grensejengere som bor i Sverige og arbeider i Danmark, vil i et vist omfang kunne benytte seg av at lønn etter skatt er høyere i Danmark, mens prisnivået er lavere i Sverige. En del av forskjellen i utbetalt lønn etter skatt og bidrag skyldes dog at det kan være forskjell på graden av **social sikring**, som den samlede skatte- og **bidrags**betalingen medfører i de to landene. Dermed vil det nok i mange tilfeller være nødvendig å foreta f.eks. supplerende pensjonsoppsparing av inntekt etter skatt i Danmark for å oppnå samme høye dekningsgrad som i Sverige.

Eksempel 2:

Dette eksemplet er helt parallelt med eksempel 1.

Det må likevel påpekes at den samlede gjennomsnittsskatten faller til 20, 28 og 35 pst. Det skyldes at den svenske skatten eksklusive **sosiale bidrag** er lavere enn den danske skatten.

Eksempel 3:

I dette eksempelet beregnes skatten etter svenske regler for en person som kun bor i Sverige og kun har inntekt fra Sverige.

Den gjennomsnittlige skatten er hhv. 24, 35 og 42 pst. ved samlet inntekt på 200 000, 400 000 og 600 000 DKK.

Beregningene inkluderer ikke **sosiale avgifter** som betales før inntektsskatten beregnes. Det medfører en viss undervurdering av den samlede beskatningen og en viss overvurdering av den disponible inntekten i Sverige sammenlignet med Danmark. **Merknad: Tilsvarende gjelder vel trolig for det norske eksemplet.**

Eksempel 4:

I dette eksemplet beregnes skatten etter danske regler for en person som kun bor i Danmark og har inntekt fra Danmark. Beskatningen skjer etter de danske skattereglene som er nærmere beskrevet i vedlegg 2. Hovedtrekkene er som følger:

Det betales **arbeidsmarkedsbidrag** på 8 pst. av hele lønnsinntekten.

I tillegg betales kommuneskatt (og kirkeskatt) og **sundhedsbidrag** på i alt om lag 33,5 pst. av den del av inntekten fratrukket betalt **arbeidsmarkedsbidrag**, som overskrider et personfradrag på 42 900 DKK.

Dessuten betales statlig **bundskat** av samme grunnlag.

Det gis **beskæftigelsesfradrag** på 4,25 pst. av arbeidsinntekten, men maksimalt 13 600 DKK. Fradraget har en skatteverdi på 33,5 pst.

Hvis inntekten fratrukket betalt **arbeidsmarkedsbidrag** overstiger 347 200 DKK betales **endvidere mellemskat** på 6 pst. og toppskat på 15 pst. I praksis er inntektsgrunnlaget for **mellemskat** og toppskat ikke helt sammenhengsbare, men under de forenklede antagelsene om inntekter og fradrag som brukes her blir grunnlagene de samme.

Gjennomsnittsskatten utgjør hhv. 34, 39, 47, 52 og 53 pst. for inntektene 200 000, 400 000, 600 000, 850 000 og 1 000 000 DKK.

Eksempel 5:

I dette eksemplet er skatten beregnet etter de danske regelen for forskere og nøkkelmedarbeidere, jf. omtalen av de danske skattereglene i avsnitt 4.1.2. Ordningen gjelder under visse betingelser for personer som arbeider i Danmark i en tidsbegrenset periode. I beregningene er det antatt at personene kun får inntekt fra Danmark og at personen bor i Danmark.

Forskertskatteordningen gjelder kun for inntekter godt over 800000 DEKK. Det er antatt at personen benytter seg av ordningen i alle de tre tillatte årene. Gjennomsnittsskatten utgjør dermed 31 pst.

Dette er, som det fremgår av beregningene, vesentlig lavere enn det som ellers skulle vært betalt av satt av tilsvarende lønninger i Danmark og Sverige.

4.2.3 Eksempel på skattefordeler ved å arbeidspendle til Sverige

I de fire eksemplene nedenfor fremgår det hvor stor den direkte skatten på arbeid vil bli for ne person fra Norge som arbeider og oppholder seg midlertidig i Sverige. Eksemplene forutsetter norsk arbeidsgiver i Norge (ikke offentlig ansatt) og svensk arbeidsgiver i Sverige (ikke offentlig ansatt).

Dersom arbeidet medfører at en person får permanent bosted i Sverige i minst seks måneder, blir han eller hun ubegrenset skattepliktig for inntektene i Sverige. Bunnfradraget og **jobbskatteavdraget** tilpasses med en tolvtedel for hver kalendermåned som personen har vært ubegrenset skattepliktig. Dersom arbeidsoppholdet har vært kortere enn seks måneder blir personen imidlertid begrenset skattepliktig. Den skattepliktige kan da velge mellom å bli beskattet i henhold til reglene om særskilt inntektsskatt for utenlands bosatte (SINK) eller i henhold de vanlige reglene i inntektsskatteloven. SINK tas ut med en enhetlig skattesats på 25 pst. uten mulighet for avdrag eller skattereduksjoner.

Fire ulike eksempler som illustrerer skatteinsitamentene for en norsk borger som helt eller delvis arbeider i Sverige:

1. Personen har sitt hovedbosted i Norge, men arbeider midlertidig i Sverige i seks måneder i løpet av et inntektsår. Ettersom personen har midlertidig opphold i Sverige (arbeider og har sin døgnhvile i Sverige) i minst seks måneder blir han/hun ubegrenset skattepliktig for sine inntekter i Sverige.
2. Som ovenfor, men arbeidsoppholdet i Sverige er bare på fire måneder, og vedkommende blir derfor begrenset skatteskyldig for sine inntekter i Sverige. Personen blir beskattet i henhold til reglene for særskilt inntektsskatt for utenlands bosatte (SINK).
3. Personen er bosatt i Norge hele året og tjener hele sin inntekt i Norge.
4. Personen flytter til Sverige og tjener hele sin inntekt i Sverige.

Eksemplene bygger på inntekter på 200 000, 400 000 og 600 000 svenske kroner. I eksempel 1 og 2 skatter personen både i Sverige og Norge. I eksempel 3 og 4 beskattes personen kun i henhold til enten norske eller svenske regler.

Tabell 4.3 Fire eksempler som illustrerer skatteinsitamentene for en norsk borger som helt eller delvis arbeider i Sverige, gjennomsnittsskatt (pst.)

Total årsinntekt	200 000 SEK	400 000 SEK	600 000 SEK
Eksempel 1	22	27	29
Eksempel 2	21	26	29
Eksempel 3	19	26	30
Eksempel 4	21	27	36

Kilde: Finansdepartementene i Norge og Sverige

Eksemplene illustrerer de direkte skattemessige konsekvensene for en nordmann av å ta midlertidig arbeid i Sverige. Det er ikke tatt hensyn til ulikheter i lønn og heller ikke til den indirekte beskatningen av kapitalinntekter som skjer i form av **socialavgifter**.

Som det går frem av tabellen er de skattemessige insentivene til å ta midlertidig arbeid i Sverige små eller i flere av tilfellene t.o.m. negative. Resultatene skyldes dels at Norge generelt beskatter kapitalinntekter lavere enn Sverige og dels at Norge i henhold til dobbeltbeskatningsavtalen bruker en såkalt alternativ fordelingsmetode, jf. omtalte innledningsvis i kapittel 4, som ikke gjør det lønnsomt å dele opp inntekten mellom landene.

Resultatet blir minst fordelaktig for personen dersom han eller hun har en årsinntekt på 600 000 svenske kroner og flytter til Sverige og tjener hele sin årsinntekt i Sverige. For denne personen øker gjennomsnittsskatten med om lag seks prosentpoeng sammenlignet med en situasjon der hele inntekten ble opptjent i Norge. Dersom personen isteden arbeider deler av året i Sverige, reduseres skatten noe. Det skyldes at inntekten fra Norge ikke tas med i det svenske beregningsgunnlaget for skatt og derfor ikke ilegges statlig inntektsskatt i Sverige. I Norge beregnes det derimot norsk toppskatt ettersom den svenske inntekten, i tråd med den alternative fordelingsmetoden, skal deklarerer i Norge. Dobbeltbeskatningen elimineres deretter med en skattereduksjon som er proporsjonal med lengden på utenlandsoppholdet.

5 Utvikling i arbeidspendling i Norden

Det er stadig flere som flytter internt i Norden for å midlertidig arbeide i et av de andre nordiske landene. Arbeidspendlingen i Norden øker stadig, og dette er en utvikling som kjennetegner alle OECD-land.

Vi ønsker i dette kapitlet å måle hvor mange nordiske arbeidstagere som velger å jobbe i et annet nordisk land i en kortere eller lengre periode. Det har imidlertid vist seg vanskelig å fremskaffe sammenliknbare tall for de nordiske landene.

For å illustrere utviklingen i arbeidspendlingen i Norden, har vi derfor tatt utgangspunkt i tallmateriale presentert gjennom Nordisk pendlingskart². Studien Nordisk Pendlingskart gjennomføres på oppdrag for Nordisk ministerråd. Statistikkbyråene i Sverige, Danmark, Finland og Norge beregner antall personer som er bosatt i et land og som samtidig har sitt hovedarbeidsforhold i et annet land. Studien beskriver integrasjonen på det nordiske arbeidsmarkedet gjennom arbeidspendling mellom flere land samtidig, og gir derfor et godt bilde av bevegelsene på det nordiske arbeidsmarkedet. Tallene for lønnsinntagere med inntekt i et annet nordisk land kan gi en indikasjon på hvor mange nordiske arbeidere som faktisk jobber midlertidig i et annet nordisk land.

Nordisk pendlingskart gjorde de første målingene av arbeidspendling i 2001, og siden den gang har den totale arbeidspendlingen i Norden økt med om lag 50 pst. Tall fra Nordisk Pendlingskart 2009 viser at antall arbeidspendlere i Norden økte med 23 pst. i løpet av 2006, dvs. en økning på 8 000 personer i forhold til 2005. Totalt arbeidspendler 44 000 nordiske personer til et annet nordisk land. Av økningen i arbeidspendlere stod svenskene for 87 pst., dvs. om lag 7 000 pendlere, mens den resterende andelen først og fremst bestod av dansker og finner som reiste til Sverige for å jobbe. Sverige har i hele perioden stått for den største utpendlingen og er den største nettoeksportøren av arbeidskraft med om lag 25 600 personer. Finland er den nest største nettoeksportøren med om lag 1 400 personer. Norge er det landet som har lavest utpendling og høyest innpendling og er dermed den største nettoimportøren av arbeidspendlere fra Norden med 16 800 flere innpendlere enn utpendlere. Danmark har et overskudd på om lag 10 200 innpendlere.

Pendlingsmønsteret sett i forhold til alders- og kjønnsfordeling og hvor pendlerne tar seg jobb, har stort sett vært uforandret i perioden. Pendlingen fra Sverige til Danmark står for den største andelen av økningen, og har økt med 210 pst., eller 14 000 arbeidspendlere fra 2001-2006. Den største pendlingsstrømmen går imidlertid fortsatt fra Sverige til Norge og utgjør nesten 16 000 arbeidspendlere i 2006.

For å regnes som arbeidspendler over riksgrense skal den aktuelle personen ha en jobb i november i (desember i Finland) i arbeidslandet i det aktuelle landet. I tillegg kreves at personen oppnår et inntektsnivå tilsvarende 4 timers arbeid denne måneden. Inntekten skal også overstige inntekten i hjemlandet for samme kalenderår.

² Danmark og Finland har spilt inn tall for innvandring fra Norden til de respektive landene. Sverige har imidlertid kun statistikk over antall arbeidsinnvandrere fra land utenfor Norden og EU idet personer fra Norden og EU ikke registreres i et offentlig register. Heller ikke Norge har tall som tilsvarer de danske eller de finske tallene. Det ble dermed vanskelig å få direkte sammenliknbare tall for all de nordiske landene. Innspillene fra Danmark og Finland er imidlertid presentert i vedlegg 4.

Nordisk pendlingskart viser også at i 2006 var det totale antallet lønsmottagere som jobbet i et annet nordisk land om lag 83 000, hvorav drøyt halvparten kan klassifiseres som arbeidspendlere. Antallet har økt med 25 pst. fra 2001. I samme periode har lønnsinntektene deres økt med 65 pst. til om lag 1,6 mrd. euro.

Begrepet lønsmottager med inntekt i annet land omfatter dels personer som er klassifisert som arbeidspendlere over riksgrensen og dels øvrige lønnstagere med inntekt i det andre landet. Dette begrepet gir et helhetsbilde av strømmen av arbeidsinntekter over en riskgrense.

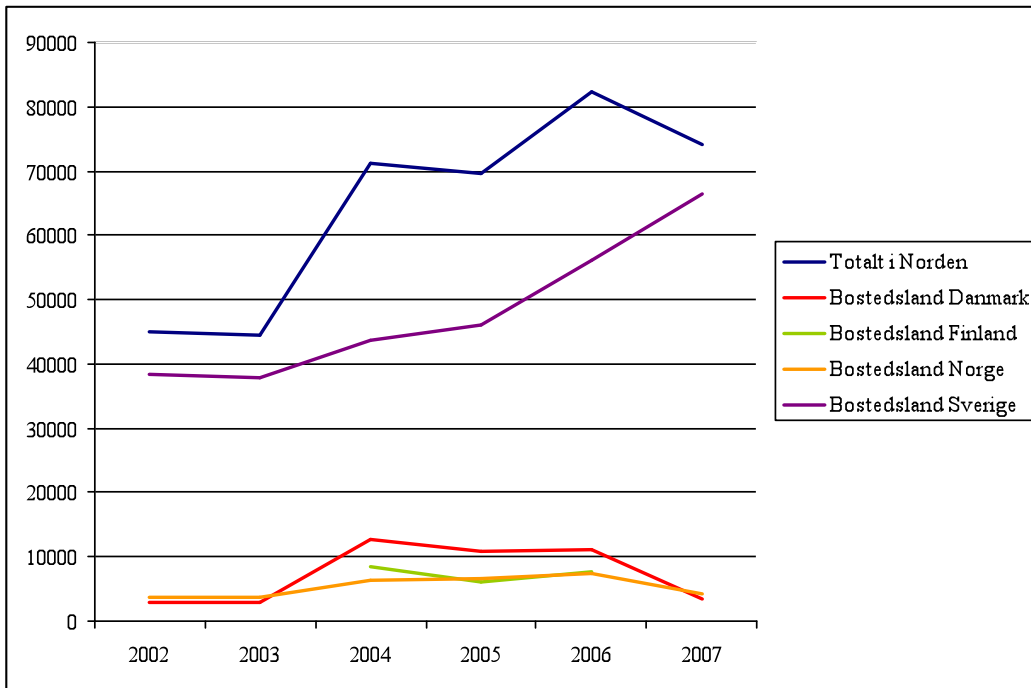
Nedenfor presenterer vi tall for lønsmottagere med inntekt i annet land. Begrepet for lønsmottager med inntekt i annet land favner videre enn Pendlingskartets definisjon av arbeidspendler, og vi har derfor valgt å også presentere tall for lønsmottager med inntekt i annet land for å illustrere arbeidsstrømmene i Norden. Disse tallene presenteres ikke lenger i Nordiske pendlingskart, men vi har mottatt tallmateriale fra Statistisk centralbyrå.

Figur 5.1 viser antall lønsmottagere med inntekt i annet land i årene 2002-2007 i alle de nordiske landene utenom Finland. For Finland finnes det kun statistikk for årene 2004-2006. De årene det ikke ble laget noe pendlingskart (2002,2003 og 2007) mangler det tall for alle pendlingsstrømmer, og det presenteres bare strømmer som er finansiert av regionale aktører.

Figur 5.1 viser at i perioden 2002 til 2007 har den totale arbeidsmigrasjonen i Norden økt fra snaut 44 974 personer i 2002 til 74 083 i 2007. For Finland har vi kun tall for perioden 2004-2006, og tallet for 2002 er derfor sammenlignbart med tallet for 2007. Totalstrømmen i perioden 2004-2006 er imidlertid trolig for lavt idet de finske arbeidsstrømmene ikke er medregnet.

Det går frem av figuren at arbeidsstrømmen ut av fra Sverige er klart størst og har økt kraftig etter 2005. Tallene for arbeidstagere med lønnsinntekt i annet land er nesten dobbelt så høye som tallene for arbeidspendlere beskrevet ovenfor, og utviklingen i arbeidsstrømmene når vi legger en videre definisjon til grunn, er også om lag tilsvarende høyere. Det er verd å være oppmerksom på at tallene som presenteres i Nordisk pendlingskart kun omfatter om lag halvparten av det vi til daglig kanskje tenker på eller omtaler som arbeidspendling mellom de nordiske landene.

Figur 5.1 Arbeidsmigrasjon i Norden, 2002-2007.

Kilde: Statistiska centralbyrån, Sverige

Vedlegg 1 Beregning av inntektsskatt for nøkkelmedarbeidere i Danmark

I tabellen er det vist, hvordan skatten beregnes. Det fremgår, at den effektive marginale og gennemsnitlige skat er hhv. 31,0 pct. og 38,4 pct. Det er væsentligt lavere end for personer med tilsvarende indkomster, der beskattes efter de almindelige indkomstskatteregler.

Tabell 1 Årlig beskatning som forsker eller nøglemedarbejder

	25 pct. sats i maks. tre år	33 pct. sats i maks. fem år
Bruttoløn, DKK	850.000	850.000
Arbejdsmarkedsbidrag på 8 pct., DKK	68.000	68.000
Indkomstskat, DKK	195.500	258.060
Samlet skat, DKK	263.500	326.060
Disponibel indkomst efter skat, DKK	586.500	523.940
Effektiv skattesats, pct.	31,0	38,4

Den seneste optælling viser, at der pr. 1.1. 2009 var 2.867 personer i 790 virksomheder, der beskattes efter bruttoskatteordningen. I tabel 1 er virksomhederne og de ansatte fordelt på hovederhvervsområder på basis af Danmarks Statistiks branchekodeinddeling.

Der er ingen branchemæssige begrænsninger på hvilke personer, der kan benytte ordningen.

Tabell 2 Branchefordeling for virksomheder med ansatte forskere og nøglemedarbejdere

Optælling pr. 1. januar 2009	Antal virksomheder	Antal ansatte
Råstofindvinding	9	119
Fremstillings- virksomhed	130	445
El-, gas- og fjernvarmeforsyning	3	3
Vandforsyning, kloakvæsen, affaldshåndtering og rensning af jord og grundvand	1	1
Bygge- og anlægsvirksomhed	4	4
Engroshandel og detailhandel	148	291
Transport og godshåndtering	37	162
Overnatnings- faciliteter og restaurations- virksomhed	13	23
Information og kommunikation	106	197
Pengeinstitut- og finansvirksomhed, forsikring	74	229
Fast ejendom	8	11
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	136	303
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	28	108
Offentlig forvaltning og forsvar; socialsikring	7	13
Undervisning	18	738
Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger	23	53
Kultur, forlystelser og sport	34	152
Andre serviceydelser	5	7
Ekstraterritoriale organisationer og organer	1	1
Uoplyst	5	7
I alt	790	2.867

Vedlegg 2 Almindelige danske skatteregler

De almindelige danske skatteregler indebærer, at der er mulighed for at foretage en række fradrag i den danske indkomst. Det er f.eks. personfradrag og fradrag for udgifter betalt i forbindelse med det danske arbejde.

Personfradraget udgør 42.900 DKK pr. år for personer, der er fyldt 18 år (2009). Det er et generelt fradrag, som alle skattepligtige får. Er skattepligtsperioden mindre end et år, gives der et forholdsmæssigt personfradrag for perioden.

Der kan ligeledes gives fradrag for udgifter til transport mellem bopæl og arbejde, herunder mellem den sædvanlige bopæl i hjemlandet og arbejdsstedet i Danmark. Ved midlertidigt arbejde i Danmark gives også fradrag for kost og logi. Andre typiske fradrag er for kontingent til fagforening og arbejdsløshedsforsikring.

Grænsegængere kan opnå helt samme skattefradrag som personer, der bor i Danmark, hvis mere end 75 pct. af årsindkomsten tjenes i Danmark. Det gælder for fradrag, der vedrører den skattepligtiges familiemæssige og personlige forhold, f.eks. fradrag for renteudgifter til ejerbolig mv. (Det gælder ikke for andre fradrag, f.eks. underskud ved erhvervsvirksomhed i bopælslandet).

De danske indkomstskatteregler for personer er i hovedtræk som følger i 2009 for så vidt angår arbejdsindkomst.

Der betales arbejdsmarkedsbidrag af den samlede arbejdsindkomst. Arbejdsmarkedsbidraget udgør 8 pct.³ Arbejdsmarkedsbidraget er fradragsberettiget i grundlaget for de øvrige indkomstskatter.

Dernæst betales kommuneskat og sundhedsbidrag (samt evt. kirkeskat ved medlemskab af Folkekirken) på i alt ca. 33,5 pct. inkl. kirkeskat i en dansk gennemsnitskommune. Grundlaget for skatteberegningen er den skattepligtige indkomst ud over personfradraget på 42.900 DKK. Indkomsten opgøres som den samlede personlige indkomst inkl. nettokapitalindkomst med eventuelle fradrag for befordring, arbejdsløshedskasse, fagforening og egne indskud på private pensionsordninger mv. samt fradrag for beskæftigelsesfradraget på 4,25 pct. af arbejdsindkomsten (dog højst 13.600 DKK).

I 2009 betales desuden bundskat til staten på 5,04 pct. af den personlige indkomst fratrukket egne indskud på private pensionsordninger og personfradraget på 42.900 kr. og tillagt evt. positiv nettokapitalindkomst.

Der betales ligeledes mellemskat til staten på 6 pct. af dette indkomstgrundlag i det omfang grundlaget overstiger en bundgrænse på 347.200 kr.

Endelig betales topskat til staten på 15 pct. af dette indkomstgrundlag dog tillagt evt. indskud på kapitalpensionsordninger. Topskatten beregnes ligeledes af den del af grundlaget, der overstiger 347.200 kr.

³ Arbejdsmarkedsbidrag af indskud på arbejdsgiveradministrerede pensionsopsparing opkræves af pensionsinstituttet.

Herudover betaler personer, der ejer deres bolig, ejendomsværdiskat, der typisk udgør 0,8 – 1 pct. af ejendomsværdien opgjort i 2002-niveau. Desuden betales aktieskat på 28-45 pct. af udbytter og avancer fra aktier mv.

Arbejdsindkomsten omfatter løn mv. inkl. værdien af diverse naturalieydelser som fri bil, fri telefon etc. Den personlige indkomst omfatter desuden skattepligtige sociale overførsler som f.eks. arbejdsløshedsdagpenge og pensionsudbetalinger, hvoraf der ikke betales arbejdsmarkedsbidrag.

I det følgende beregnes skatten for indkomster i intervallet 100.000-1.000.000 DKK. Der er set bort fra indskud på pensionsordninger, ejendomsværdiskat og aktieskat. Derimod er der medregnet typiske rentefradrag og typiske ligningsmæssige fradrag for personer på det danske arbejdsmarked. I forhold til personer, der kun midlertidigt tager ophold i Danmark, kan det dog indvendes, at rentefradrag, der typisk er knyttet til køb af ejerbolig ikke er relevant. Modsat er rentefradraget relevant for grænsegængere, der har mere end 75 pct. af deres indkomst fra Danmark, og for permanente tilflyttere.

Af tabellen nedenfor fremgår det, at den særlige ordning for forskere og nøglemedarbejdere er relativt favorabel sammenlignet med de almindelige danske skatteregler. Hvor den effektive gennemsnitsskat således er 31,0 eller 38,4 pct. i den særlige ordning, udgør skatten omkring 50 pct. for almindelige skattepligtige med lignende indkomster og typiske fradrag.

Gennemsnitsskatten for samtlige skattepligtige er i størrelsesordenen 35 pct. og gennemsnitslønnen (OECD's AW) er i 2009 skønnet til 371.500 DKK. Det bør her bemærkes, at det stort set også er denne løn, der udgør grundlaget for beregningen af arbejdsmarkedsbidrag og indkomstskat. I andre nordiske lande trækkes arbejdsgiverens sociale bidrag før lønmodtagerens sociale bidrag og skat beregnes. Dermed kan det se ud som om lønniveauet i Danmark er højere end i f.eks. Sverige, selv om forskellen reelt skyldes, at bidrag til pension, sundhed, arbejdsløshed mv. beregnes på forskellige trin i den samlede skatte- og bidragsberegning. Det kan dog ikke udelukkes, at sådanne forskelle kan have betydning for antallet og retningen af grænsegængere mellem de nordiske lande.

Beregning af dansk indkomstskat ved forskellige indkomstniveauer i 2009, DKK

1	Indkomst	100.000	200.000	300.000	400.000	500.000	600.000	700.000	800.000	900.000
2	Arbejdsmarkedsbidrag	8.000	16.000	24.000	32.000	40.000	48.000	56.000	64.000	72.000
3	Personlig indkomst (1)-(2)	92.000	184.000	276.000	368.000	460.000	552.000	644.000	736.000	828.000
4	Beskæftigelsesfradrag	4.250	8.500	12.750	13.600	13.600	13.600	13.600	13.600	13.600
5	Ligningsmæssige fradrag og rentefradrag	13.000	30.500	46.000	60.500	66.000	73.000	78.500	71.500	68.000
6	Skattepligtig indkomst (3)-(4)-(5)	74.750	145.000	217.250	293.900	380.400	465.400	551.900	650.900	746.400
7	Personfradrag	42.900	42.900	42.900	42.900	42.900	42.900	42.900	42.900	42.900
8	Kommuneskat og sundhedsbidrag 0,335*((6)-(7))	10.670	34.204	58.407	84.085	113.063	141.538	170.515	203.680	235.673
9	Bundskat 0,0504*((3)-(7))	2.475	7.111	11.748	16.385	21.022	25.659	30.295	34.932	39.569
10	Bundgrænse for top- og mellemskat	347.200	347.200	347.200	347.200	347.200	347.200	347.200	347.200	347.200
11	Mellemskat 0,06*((3)-(10))	-	-	-	1.248	6.768	12.288	17.808	23.328	28.848
12	Topskat 0,15*((3)-(10))	-	-	-	3.120	16.920	30.720	44.520	58.320	72.120
13	Samlet skat (2)+(8)+(9)+(11)+(12)	21.144	57.315	94.155	136.838	197.772	258.204	319.138	384.260	448.210
14	Disponibel indkomst efter skat (1)-(13)	78.856	142.685	205.845	263.162	302.228	341.796	380.862	415.740	451.790
15	Effektiv gennemsnitlig skat, pct. (13)*100/(1)	21,1	28,7	31,4	34,2	39,6	43,0	45,6	48,0	49,8

Anm.: Der er taget udgangspunkt i typiske ligningsmæssige fradrag og renteudgifter for personer i den danske arbejdsstyrke.

Vedlegg 3 Svenska skatteregler för tillfällig arbetskraft

Begreppen obegränsat och begränsat skattskyldig

Svensk beskattning skiljer mellan obegränsat och begränsat skattskyldiga. En fysisk person som är obegränsat skattskyldig är skattskyldig för alla sina inkomster i Sverige och från utlandet, dvs. oavsett var någonstans i världen dessa inkomster härrör ifrån. Den begränsade skattskyldigheten omfattar endast vissa särskilda inkomster med anknytning till Sverige. Bestämmelser om vilka fysiska personer som är obegränsat respektive begränsat skattskyldiga finns i inkomstskattelagen (1999:1229, IL).

Obegränsad skattskyldighet

En fysisk person är obegränsat skattskyldig om han eller hon är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige. Obegränsad skattskyldighet uppkommer även för en person som har väsentlig anknytning till Sverige och som tidigare varit bosatt här.

Som stadigvarande vistelse räknas i princip en sammanhängande tidsperiod på sex månader eller mer. För att stadigvarande vistelse ska anses föreligga krävs förutom att vistelsen är sammanhängande och uppgått till minst sex månader, att den skattskyldige tillbringar sin dygnsvila i Sverige. Tillfälliga avbrott i Sverigevistelsen saknar dock betydelse. Även anledningen till att personen i fråga vistas här saknar betydelse.

Om en skattskyldig t.ex. arbetar under obegränsad tid i Sverige men tillbringar sin dygnsvila i ett annat land (dagpendlare), anses denne således inte stadigvarande vistas i Sverige. En person som vistas i Sverige under minst sex månader och tillbringar sin dygnsvila i Sverige blir däremot obegränsat skattskyldig här och ska därmed beskattas enligt IL.

En person som har varit bosatt i Sverige (obegränsat skattskyldig), ska alltså anses obegränsat skattskyldig i Sverige, om han har väsentlig anknytning hit. I detta avseende finns det en presumptionsregel som innebär att det under fem år från utflyttningen åligger den utflyttade att visa att han eller hon saknar väsentlig anknytning hit (femårsregeln). Femårsregeln förutsätter emellertid att personen i fråga är svensk medborgare eller att denne under minst tio år före utflyttningen antingen har varit bosatt här eller stadigvarande vistats här.

Begränsad skattskyldighet

Personer som varken är bosatta eller vistas stadigvarande i Sverige och inte heller har väsentlig anknytning till Sverige är i stället begränsat skattskyldiga. Det innebär att sådana personer är skattskyldiga för vissa inkomster, som härrör från Sverige och anses ha sådan koppling hit, att det är motiverat för Sverige att ha en beskattningsrätt till dessa inkomster. De inkomster som omfattas av den svenska beskattningsrätten är bl.a. löner som erhålls genom verksamhet här i landet, ålderspension och inkomster i inkomstslaget näringsverksamhet som hänförs till i Sverige belägen fastighet eller till näringsverksamhet som bedrivs från fast driftställe här.

Sexmånadersregeln och ettårsregeln

I IL finns två särskilda undantag från skattskyldigheten för obegränsat skattskyldiga. Om en obegränsat skattskyldig person på grund av sin anställning vistas utomlands i minst sex månader, ska inkomst av sådan anställning inte tas upp till beskattning i Sverige förutsatt att det land personen arbetar i beskattar inkomsten (sexmånadersregeln). Om utlandsvistelsen varar i minst ett år i ett och samma land är inkomsten i vissa fall skattefri i Sverige även om arbetslandet inte

beskattar den (ettårsregeln) om detta beror på lagstiftning eller administrativ praxis i det landet eller annat avtal än skatteavtal.

Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Fysiska personer som bor utomlands (begränsat skattskyldiga) beskattas normalt för sin svenska arbetsinkomst enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK). SINK innebär en enhetlig skattesats på 25 % (15 % för sjöinkomster) utan möjlighet till avdrag eller skattereduktioner. SINK är således en definitiv källskatt, Någon deklarations skyldighet för den som uppburit inkomsten och taxering av sådan inkomst ska därmed inte ske.

Den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta omfattar all skattepliktig tjänsteinkomst som uppburits från Sverige och förvärvats genom verksamhet här i riket, samt vissa andra tjänsteinkomster. Skatteplikten enligt SINK omfattar enbart intäkter hänförliga till inkomstslaget tjänst. De inkomster som omfattas av lagen är bl.a. lön eller liknande ersättning som antingen utgått av anställning hos svenska staten eller svensk kommun eller av anställning eller uppdrag hos annan och där inkomsten har förvärvats genom verksamhet här, ålders- och garantipension, dagpenning från svensk arbetslöshetskassa samt sjöinkomst.

För att inkomst skall vara skattepliktig krävs att den är skattepliktig enligt IL. Detta innebär att om en inkomst på grund av bestämmelse i IL inte är skattepliktig för fysisk person som är obegränsat skattskyldig, är inkomsten inte heller skattepliktig enligt SINK.

Från skatteplikt enligt SINK har undantagits vissa inkomster. Bl.a. undantas enligt den s.k. 183-dagarsregeln, avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag än hos svenska staten eller svensk kommun, förutsatt att mottagaren av inkomsten vistas här i riket under tidrymd eller tidrymder, som sammanlagt inte överstiger 183 dagar under en tolv månadersperiod, ersättningen betalas av arbetsgivare, som inte har hemvist här i riket eller på dennes vägnar, och ersättningen inte belastar fast driftställe som arbetsgivaren har här i riket.

För personer som omfattas av SINK ska beslut om särskild inkomstskatt meddelas. Det uppställs inte några formella krav på vem som ska ta initiativet till ett s.k. SINK-beslut. Ett sådant beslut ska meddelas på ansökan antingen av den skattskyldige själv eller av den som betalar ut ersättningen. Beslut om särskild inkomstskatt meddelas av Skatteverket.

Ansvarig för inbetalningen av särskild inkomstskatt är den som betalar ut skattepliktig ersättning, dvs. normalt arbetsgivaren. Detta gäller dock inte om utbetalaren är hemmahörande i utlandet. Utbetalaren är dock enbart skyldig att göra skatteavdrag om den skattskyldige överlämnat beskattningsmyndighetens beslut om särskild inkomstskatt. Den som ska vidkännas avdrag för särskild inkomstskatt skall omedelbart efter att han eller hon erhållit beslutet från Skatteverket överlämna detta till den som har att göra avdraget. Den som betalar ut ersättning för arbete skall vid varje utbetalningstillfälle lämna mottagaren uppgift om skatteavdragets storlek. Den som har gjort skatteavdrag är också skyldig att lämna kontrolluppgift.

Har särskild inkomstskatt betalats i strid med bestämmelserna i SINK har den skattskyldige efter ansökan rätt till återbetalning av vad som betalats in för mycket. Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.

Det finns för utomlands bosatta (begränsat skattskyldiga) också en särskild inkomstskatt för artister m.fl., A-SINK. Denna skatt är också en definitiv källskatt, vilket innebär att det inte föreligger någon deklarationsskyldighet för inkomster som omfattas av lagen. Skattesatsen är 15 procent. Skattskyldiga är utomlands bosatta artister och idrottsmän samt artistföretag och arrangörer hemmahörande eller bosatta i utlandet.

Valmöjlighet för utomlands bosatta

Det finns en möjlighet för utomlands bosatta som är begränsat skattskyldiga och normalt ska beskattas enligt SINK, att välja att i stället få sina tjänsteinkomster beskattade enligt IL. Den skattskyldige får i så fall rätt till avdrag för kostnader för intäkternas förvärvande samt rätt till sådana skattereduktioner som inte är förbehållna enbart obegränsat skattskyldiga. Den skattskyldige kan även i vissa fall få rätt till allmänna avdrag och grundavdrag om den skattskyldiges överskott av samtliga förvärvsinkomster uteslutande eller så gott som uteslutande utgörs av överskott av förvärvsinkomster i Sverige.

En motsvarande möjlighet att välja att få sina inkomster beskattade enligt IL föreslås även införas för utomlands bosatta artister som beskattas enligt A-SINK, se prop. 2008/09:182. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner

För utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner som avser att arbeta tillfälligt i Sverige finns särskilda regler om expertskatt i IL. Den som uppfyller villkoren för expertskatt ska enligt dessa regler under högst tre år inte ta upp vissa delar av sin inkomst, nämligen:

25 % lön, arvode eller liknande ersättning eller förmån av arbetet,

ersättning för utgifter för flyttning till eller från Sverige,

ersättning för egna och familjemedlemmars resor mellan Sverige och hemlandet, dock högst två resor per år och person,

ersättning för avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola eller liknande.

Lön och ersättning som inte skall tas upp som skattepliktig inkomst är också undantagna från arbetsgivaravgifter.

För att personen ska anses vara en expert, forskare eller annan nyckelperson krävs att arbetet avser antingen specialistuppgifter med sådan inriktning att det innebär betydande svårigheter att rekrytera inom landet, kvalificerade FoU-uppgifter med sådan inriktning eller på sådan nivå att det innebär betydande svårigheter att rekrytera inom landet, eller företagsledande uppgifter eller andra uppgifter som medför en nyckelposition i företaget.

Därutöver måste arbetsgivaren höra hemma i Sverige eller utgöra ett fast driftställe i Sverige för ett utländskt företag. Personen får inte vara svensk medborgare eller ha varit obegränsad skattskyldig i Sverige under de fem kalenderår som närmast föregått det år då arbetet påbörjas. Vistelsen i Sverige ska vidare vara avsedd att bestå i högst fem år.

Tillämpning av reglerna om expertskatt förutsätter ett beslut från Forskarskattenämnden. Sådant beslut meddelas på ansökan av endera arbetstagararen eller arbetsgivaren. Ansökan måste lämnas senast tre månader efter det att arbetet påbörjats. Eftersom det måste föreligga ett arbetsgivar-/arbetstagarförhållande måste ett avtal om anställning föreligga innan ansökan kan lämnas in till nämnden.

Skatteavtal

Frågan om beskattning kan ske av en viss inkomst i Sverige styrs förutom av interna skatteregler även av de skatteavtal som har ingåtts med andra stater för undvikande av dubbelbeskattning. De svenska skatteavtalen är utformade i nära överensstämmelse med de bestämmelser som Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) rekommenderar i sitt modellavtal.

Tyngdpunkten i avtalet ligger i hur beskattningsrätten fördelas. Vanligtvis sker en avvägning av olika intressen, varvid beskattningen brukar förläggas till den stat där den starkaste anknytningen finns. I många fall delas beskattningsrätten mellan de båda avtalsslutande staterna. I syfte att lindra effekterna av dubbelbeskattningen innehåller avtalen föreskrifter om vilken metod för lindring och undanröjande av en dubbelbeskattning, som skall tillämpas. I princip finns två huvudmetoder, nämligen exemptmetoden och creditmetoden. Varje metod har i sin tur flera varianter. I svenska skatteavtal förekommer oftast båda dessa huvudmetoder.

Anställningsinkomster beskattas oftast i arbetslandet. Undantag från denna princip utgör den s.k. 183-dagarsregeln. Sexmånadersregeln i inkomstskattelagen och 183-dagarsregeln i SINK motsvarar den regel som finns i våra skatteavtal och som i sin tur härrör från den som används i OECD:s modellavtal. Regeln är en vedertagen princip i internationell beskattning av arbetsinkomster och bygger på att inkomsten i normalfallet beskattas i arbetstagarens hemviststat. Först efter 183 dagar anses arbetsstaten kunna göra anspråk på att få beskatta arbetsinkomsten. Hemviststaten får då avstå från sina beskattningsanspråk.

Särskilt om s.k. gränsgångare

För s.k. gränsgångare mellan Sverige och Finland och Norge finns särskilda bestämmelser i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet (protokollet till dubbelbeskattningsavtalet punkterna VII och VIII till artiklarna 15 och 19). Gränsgångarbestämmelserna innebär att inkomst av personligt arbete, som utförs i en gränskommun i annan av dessa stater, beskattas endast i den stat där personen har hemvist. Detta gäller under förutsättning att personen uppehåller sig regelmässigt i sin fasta bostad i hemviststaten.

Motsvarande regler gällde tidigare också för gränsgångare mellan Danmark och Sverige. Dessa regler upphörde dock med vissa övergångsbestämmelser den 1 januari 1997.

Sociala avgifter

Huvudprincipen är att man ska vara socialförsäkrad i det land man arbetar i oberoende av var man bor. I det fall man arbetar i flera länder ska man vara socialförsäkrad i bosättningslandet.

Socialavgifter och socialförsäkringsförmåner vid arbete i flera länder:

Frågan om tillhörigheten till sociala trygghetssystem inom EU och EES regleras av Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (förordningen). Huvudprincipen är att man ska omfattas av den arbetsbaserade socialförsäkringslagstiftningen i det land där man utför sitt arbete oberoende av var man själv bor.

En annan grundläggande princip är att man endast ska omfattas av ett lands lagstiftning oberoende av hur många länder man arbetar i. Vid arbete i flera länder ska man, enligt förordningen, vara

socialförsäkrad i bosättningslandet om man också arbetar där. Om en person som bor i Sverige också arbetar i ett annat nordiskt land ska denne således omfattas av svensk socialförsäkring.

Det land där man ska vara socialförsäkrad är också det land som har rätt att ta ut socialavgifter. Att en person omfattas av svensk arbetsbaserad socialförsäkring enligt förordningen innebär alltså att Sverige har utpekats som den stat vars lagstiftning om social trygghet ska tillämpas enligt förordningen. Det nämns inte uttryckligen något i förordningen om skyldigheten att betala socialavgifter, utan det följer indirekt av att förordningen utpekar den stat vars lagstiftning ska tillämpas i det enskilda fallet.

Om en person är bosatt i Sverige och arbetar både i ett annat nordiskt land och i Sverige omfattas personen således av svensk socialförsäkring och den utländske arbetsgivaren ska därmed betala arbetsgivaravgifter till Sverige på den ersättning som betalats ut.

Egenavgifter på tjänsteinkomst

Enligt den så kallade tillämpningsförordningen⁴ kan en arbetsgivare som inte har ett fast driftställe i den medlemsstat inom vars territorium den anställde arbetar komma överens med den sistnämnde att denne ska överta arbetsgivarens skyldighet att betala socialavgifter. Motsvarande regler i den svenska lagstiftningen finns i socialavgiftslagen (2000:980, SAL). De svenska reglerna har emellertid ett något vidare tillämpningsområde än tillämpningsförordningen då de även omfattar det fall då arbete utförts utomlands. Enligt SAL ska arbetsgivaravgifter inte betalas av en utländsk fysisk eller juridisk person som utger avgiftspliktig ersättning om utgivaren saknar fast driftställe i Sverige och har tecknat avtal med mottagaren om betalning socialavgifter. Om avtal om betalning av socialavgifter har tecknats ska mottagaren av ersättningen betala socialavgifterna som egenavgifter. Arbetsgivaren blir således befriad från sin skyldighet att betala arbetsgivaravgifter. Resultatet blir att den anställde själv ska betala socialavgifter som egenavgifter.

Avgifter kan inte alltid tas ut

Avgiftsunderlaget vid beräkning av egenavgifter är enligt SAL summan av de avgiftspliktiga nettoinkomsterna vid den avgiftsskyldiges taxering till inkomstskatt. Det är inte helt ovanligt att skyldigheten att erlägga inkomstskatt och tillhörigheten till socialförsäkringssystem t.ex. på grund av skatteavtal eller socialförsäkringsöverenskommelser hamnar i olika stater. Som exempel kan nämnas att en viss inkomst enligt skatteavtalet inte beskattas i Sverige. Det medför att inkomsten – trots att den är av det slaget att den ska tas upp under inkomst av tjänst – inte ska tas med vid taxeringen. Inkomsten ingår således inte i underlaget för egenavgifter och socialavgifter kommer därför inte att betalas för de förmåner som den försäkrade är berättigad till enligt förordningen 1408/71 när arbetsgivaren och arbetstugaren träffat avtal om betalning av socialavgifter.

⁴ Rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen

Vedlegg 4 Vareskatter og grenseoverskridende mobilitet i Norden

Grensehandel defineres ofte som rent handelsmotiverte reiser. I denne sammenheng er det derfor ikke interessant å gå inn i grensehandelsproblematikken. Det er imidlertid slik at en del varer er gjenstand for ulik beskatning i de nordiske landene. I typeeksempler ala dem som er presentert i kapittel 4, kan det derfor være interessant å la arbeidstagerne ta med seg enkelte varer over grensen. Det er mest relevant å fokusere på alkohol og tobakk som kan bringes med innenfor de tillatte kvotegrensene.

På bakgrunn av avgiftssystemene i de nordiske landene for de aktuelle varene, kan total avgiftsbesparelse som f.eks. en svenske oppnår ved å bringe med seg maksimalt tillatt kvote alkohol og tobakk fra et midlertidig arbeidsopphold i Norge beregnes ved å finne differansen mellom samlet norsk avgift og samlet svensk avgift.

Norske avgiftsregler

Alkohol og tobakk

Samlet avgift eksklusiv mva. i 2009 for

- 0,7 liter brennevin, 40 volumprosent alkohol har avgift på 6,07 kr per vol og liter, som gir 170 kroner i total avgift uten mva, dvs 20,0 EUR
- 0,75 l vin, 12 volumprosent alkohol har avgift på 3,96 kr per vol og liter, som gir 35,6 kroner i total avgift uten mva, dvs 4,2 EUR
- 0,5 liter øl på boks, 4,5 volumprosent alkohol har avgift på 17,72 kr per liter, som gir 8,86 kroner i total avgift uten mva, dvs 1,0 EUR
- 100 sigaretter. Har avgift på 198 kroner, dvs 23,3 EUR

Det er brukt en eurokurs på 8,5 i beregningene.

Tabell 1 Norske avgifter på alkohol og tobakk eksklusiv mva., euro, 2009

	Avgift ekskl. moms (euro)	Kvote (liter/stk)	Samlet avgift ved full kvote (euro)
0,7 liter brennevin, 40 volumprosent	20,0	1	28,6
0,75 l vin, 12 volumprosent alkohol	4,2	1,5	8,4
0,5 liter øl på boks, 4,5 volumprosent alkohol	1,0	2	4,0
100 sigaretter	23,3	200	46,6
Full kvote	-	-	87,6

Kilde: Finansdepartementet i Norge

Tabell 2 besparelse ved å ta med full kvote alkohol og tobakk fra Sverige til Norge, euro

	Svensk sats i euro	Norsk sats i 2009 i euro	Differanse	Kvote, liter/stk	Besparelse, euro
0,7 l brennevin, 40 vol pst	13,83	20,00	6,17	1	8,81
0,75 l vin, 12 vol pst	1,59	4,19	2,60	1,5	5,20
0,5 l øl 4,5 vol pst	0,08	1,04	0,96	2	3,84
100 sigaretter	12,52	23,29	10,77	200	21,54

Besparelse					39,39
------------	--	--	--	--	-------

Kilde: Finansdepartementet i Norge

I tillegg kommer avgift på drikkevareemballasje, som beskrevet i tabell 3. Miljøavgiften graderes etter returandel slik at emballasje som inngår i godkjente retursystemer får redusert miljøavgiftssats etter returandel. Ved returandel på 95 pst. eller høyere faller avgiften bort.

Tabell 3 Norske avgifter på drikkevareemballasje, eksklusiv mva., euro, 2009

	NOK	euro
Grunnavgift engangsemballasje, per stk.	1,00	0,12
Miljøavgift, graderes etter returandel		
Glass- og metall	4,88	0,57
Plast	2,95	0,35
Kartong og papp	1,22	0,14

Kilde: Finansdepartementet i Norge

Bilbeskatning

Ifølge norske regler skal et kjøretøy som skal benyttes i Norge i utgangspunktet registreres i det sentrale motorvognregisteret, og avgifter betales. Det er imidlertid gjort unntak for midlertidig innførsel og bruk av utenlandsregistrerte kjøretøy. Avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlands registret motorvogn i Norge er tillatt for personer med midlertidig opphold i Norge. Oppholdet regnes som midlertidig dersom det kan dokumenteres at oppholdet ikke vil overstige ett år (kan etter søknad utvides til to år). Tilsvarende rett har personer som har fast oppholdssted i et annet land.

Vi har tatt utgangspunkt i to biltyper og beregnet avgifter eksklusiv merverdiavgift for bilene. Engangsavgiften beregnes som hovedregel ut i fra bilens effekt, egenvekt og CO₂-utslipp. I tillegg kommer en vrakpantavgift på 1300 kroner. Det beregnes ikke merverdiavgift på engangsavgiften i Norge. Varebiler får et fradrag på 88 pst. av avgiften i forhold til personbiler, se eksempel i tabell 3.

Tabell 4 Engangsavgift for en varebil og en personbil i Norge i 2009. Euro

	Volum (CCM)	Effekt (kW)	Egenvekt (kg)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Avgift ¹⁾ (NOK)
Toyota Hiace D-4D 5-d 117hk (varebil)	2494	86	1825	224	6 598
Volswagen Passat 2,0 TDI 110hk (personbil)	1968	81	1527	146	13 088

1) Inkludert vrakpantavgift på 153 euro

Kilde: Finansdepartementet i Norge

Besparelse ved å ta med kvote på alkohol og tobakk samt svensk bil til Norge

Det er her gitt et eksempel på hva en svenske kan spare på å ta med en bil til Norge og vente ett år med å registrere den i Norge. Ved innførsel av en bil som er eldre enn 10 år til Norge er fradraget i engangsavgiften, uten vrakpant, på 67 pst. i forhold til engangsavgiften på en helt ny tilsvarende bil. For en bil over 11 år er det tilsvarende fradraget på 70 pst. Gjennomsnittsalder for bilparken i Norge er på 10,3 år i 2008. Uvektet gjennomsnittlig engangsavgift i Norge var om lag 108 000 kroner pr. kjøretøy i 2009 for de 20 mest solgte bilene. Tollverdi er satt til 40 000 kroner første år og 36 000 kroner ett år senere. Dersom dette legges til grunn for en "gjennomsnittelig" svensk bil vil avgiftsberegningen ved innførsel av en slik bil fra Sverige til Norge bli:

Tabell 5 Avgift ved innførsel av en "gjennomsnittlig" svensk bil til Norge, NOK

Kostnad innførsel ved ankomst	45640	Kroner
Kostnad innførsel etter ett år	41400	Kroner
Spart ved å registrere bilen ett år senere	4240	Kroner
Spart ved å registrere bilen etter ett år i Norge	499	Euro

Kilde: Finansdepartementet i Norge

Besparelsen av å vente med å registrere bilen i ett år vil avhenge av bilens alder og verdi. En relativt ny og dyr bil kan få en mye høyere besparelse enn det som har regnet ut for en "gjennomsnittsbil" ovenfor. Tilsvarende kan en eldre bil med lavere verdi få en lavere besparelse. Det er i regneeksempelet for en "gjennomsnittlig" svensk bil ikke tatt hensyn til forskjeller i for eksempel årsavgift.

Tar man hensyn til forskjellen i årsavgift i Norge og Sverige kan besparelsen med å vente et år med å registrere bilen i Norge bli vesentlig lavere dersom det er en dieselbil. Differansen kan derimot øke marginalt dersom det er en bensinbil. Dette er fordi Sverige har relativt høy årsavgift på dieselbiler i forhold til bensinbiler, mens forskjellen mellom bensin- og dieselbiler er små eller lik null i Norge.

Total besparelse ved å ta med en bil og full kvote med alkohol og tobakk fra Sverige til Norge blir 540 euro. Det er ikke tatt hensyn til forskjeller i årsavgift for bil og avgift på drikkevareemballasje.

Danske avgiftsregler

Alkohol og tobakk

I tabellen er punktafgifterne vist ekskl. moms for de ønskede varekategorier, spiritus, vin, øl og sigaretter. Desuden er den vejledende EU-kvotest vist sammen med en beregning af den samlede punktafgift på en fuld EU-kvotest. Mht. EU-kvoten skal det bemærkes, at den kun er vejledende. Der er ret til fri indførsel af varer til eget forbrug.

Punktafgifter på grænsehandelsvarer 2009			
	Punktafgift euro ekskl. moms	EU-kvotest	Samlet afgift af fuld EU-kvotest, euro
0,7 l spiritus, 40 vol. pct.	5,85	10 l	83,60
0,75 l vin, 12 vol. pct.	0,83	90 l	99,95
0,5 l dåseøl, 4,5 vol. pct.	0,18	110 l	38,54
100 cigaretter (mest solgte mærke)	11,56	800 styk	92,47
Fuld EU-kvotest i alt	-	-	314,57

Anm.: Der er anvendt en kurs på 7,45 DKr./euro.

I det følgende uddybes beregningerne for de fire varekategorier.

Spiritus:

Der er en emballageafgift på 1,6 kr. pr. flaske med et indhold til 0,7 l. Hertil kommer spiritusafgiften på 150 kr. pr. l 100 pct. alkohol.

Vin:

Der er en emballageafgift på 1,6 kr. pr. flaske med et indhold til 0,75 l. Hertil kommer vinafgiften på 6,14 kr. pr. l.

Øl:

Der er en emballageafgift på 16 øre pr. dåse med et indhold på 0,5 l. Hertil kommer ølafgiften, der udgør 50,9 kr. pr. l 100 pct. alkohol.

Cigaretter:

Afgiften på cigaretter beregnes som 63,66 øre pr. styk og 13,61 pct. af detailprisen. Detailprisen på det mest solgte mærke på det danske marked (Prince) er 33 kr. for 20 styk.

Bilafgifter

Grundlaget for registreringsafgiften

Reglerne om registrering og registreringsafgift af motorkøretøjer knytter sig til, om man har fast bopæl her i Danmark. Har man det, og ønsker man at anvende et motorkøretøj, skal køretøjet som udgangspunkt være registreret, og der skal betales registreringsafgift.

I tabellen nedenfor er beregningen af registreringsafgiften for henholdsvis en ny varebil og en ny

	Fradrag i beskattetværdi og registreringsafgiften i euro							Samlet registrering safgift
	Radio	Airbags nr. 3 til 6	ABS	ESP	Maks. NCAP- stjerner	Over 18 km/l diesel	Partikel filter	
Toyota Hiace D-4D 5-d 117hk (varebil)	-134	0	-503	-336	0	859	0	4.268
Volkswagen Passat 2,0 TDI 110hk (personbil)	-134	-687	-503	-336	-268	-537	-1.007	27.786

personbil illustreret:

Registreringsafgiften for brugte indførte biler

Ved beregningen af den registreringsafgift, der skal betales for det enkelte indførte køretøj tages udgangspunkt i den almindelige pris for et tilsvarende dansk indregistreret køretøj ved salg til bruger her i landet. Det betyder, at afgiftsbelastningen af brugte biler eller motorcykler, der indføres f.eks. som flyttegods, kommer til at svare til den del af registreringsafgiften af en tilsvarende ”dansk” bil eller motorcykel, der endnu ikke er afskrevet.

Køretøjer med tilladelse til delvis betaling af registreringsafgift

Udenlandske firmabiler, der i det væsentlige anvendes varigt i Danmark og registreringspligtige biler mv., der registreres med henblik på tidsbegrænset anvendelse her i landet udgør registreringsafgiften for biler, der er mellem 0 og 3 måneder 2 pct. af den beregnede

registreringsafgift. For de efterfølgende 33 måneder er afgiften 1 pct., og for biler, der er ældre end 36 måneder er afgiften ½ pct. pr. påbegyndt måned.

Ved betaling tillægges en rente af den registreringsafgift, der ikke er betalt. Renten er den seneste offentliggjorte officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat pr. 1. januar eller 1. juli med tillæg af 2,3 pct. point p.a.

Eksempel på beregning af delvis registreringsafgift:

Registreringsafgift for Wolkswagen Passat for indførsel i Danmark i 1 år i euro					
	Kvartalsvis rente	Rentebetaling	Procent af beregnet registerin	Månedlig registrering safgift	I alt
1. kvartal	0,96	267	6%	1.667	1.935
2. kvartal	0,96	251	3%	834	1.085
3. kvartal	0,96	243	3%	834	1.077
4. kvartal	0,96	235	3%	834	1.069
I alt		998	15%	4.168	5.166

NB: Nationalbankens officielle årlige udlånsrente er på 1,55% pr. 6. juli 2009

Andre udenlandske firmabiler, dvs. udenlandske firmabiler, der i det væsentlige anvendes varigt i udlandet er afgiftsfri.

For leasingbiler (både udenlandske og danske) beregnes afgiften på samme måde, som for udenlandske firmabiler mv., der i væsentlighed anvendes varigt i Danmark. For leasingbiler gælder dog, at leasegiver betaler registreringsafgift og rente for hele leasingkontraktens løbetid, når bilen indtræder i ordningen.

Svenske avgiftsregler

Punktskatter på alkohol och cigaretter

I tabellen nedan presenteras punktskatterna på alkohol och cigaretter. Vi har använt en växelkurs på 10,15 SEK/Euro.

Punktskatter på alkohol och cigaretter 2009	
	Punktskatt i Euro exkl. moms
0,7 l starksprit 40%	13,83
0,75 l vin, 12%	1,59
0,5 l öl 4,5%	0,08
100 cigaretter	12,52
Full EU-kvot	596,08

EU-kvot⁵

10 liter sprit (22 procent alkohol eller mer)

- 20 liter starkvin (15-22 procent alkohol)

⁵ I EU-kvoten antas starkspriten utgöras av 40% spritdryck och i starkvinet antas alkoholhalten ligga mellan 15-18%.

- 90 liter vin (inklusive mousserande vin)
- 110 liter starköl
- 800 cigaretter eller 400 cigariller eller 200 cigarrer eller 1 kilo röktobak.

Bilavgifter

I Sverige har vi ingen registreringsavgift för nya bilar. Tidigare hade vi en skrotningsavgift som var kopplad till en premie som betalades ut när bilen skrotades, men denna är avskaffad.

För en person, fysisk eller juridisk, som vistas tillfälligt i landet och har sin huvudsaklig hemvist utomlands tillåter reglerna att fordonet körs i Sverige under ett år. Detta förutsätter giltig utländsk registrering samt att man kan visa att den använts i Sverige mindre än ett år.

Finske avgiftsregler

Tobak och alkohol skatter i Finland 2009

Punktskatter för alkohol och tobak
fr.o.m. den 1 oct 2009

	Punktskatt, €
0,7 liter brännvin, 40 vol %	11,03
0,75 liter vin, 12 vol %	2,12
0,5 liter öl, 4,5 vol %	0,59
100 cigaretter, genomsnittspris 4,40/20 st.	12,95

EU-kvot, resenärer

	skatt, €
16 liter öl, 4,5 vol %	18,72
4 liter vin, 12 vol %	11,32
1 liter sprit, 40 vol %	15,76
200 cigaretter, genomsnittspris 4,40/20 st.	25,91

Tabell 1 Bils katt (excl. moms) för en skåpbil och personbil i Finland, euro

	Volum (cm ³)	Effekt (kW)	Egenvekt (kg)	CO ² -utslipp (g/km)	Avgift euro
Toyota Hiace D-4D 5-d 117hk (varebil)	2494	86	1825	224	5 728 €
Volswagen Passat 2,0 TDI 103 hk (personbil)	1968	103	1527	146	6 967 €

Vedlegg 5 Tall for arbeidsinnvandring til Danmark og Finland

Danmark

I nedenstående tabel er vist den samlede indvandring fra de nordiske lande til Danmark i perioden 2001-2007 for personer i de arbejdsdygtige aldre 16-64 år. Den største indvandring finder sted fra Sverige og Norge. I starten af perioden er Norge det land, hvor flest indvandrer fra. I de seneste år er indvandringen fra Sverige imidlertid blevet markant større og udgør nu op mod halvdelen af den samlede indvandring fra de nordiske lande. Baggrunden herfor er sandsynligvis bl.a. den større integration af arbejdsmarkedet i øresundsregionen i forbindelse med åbningen af Øresundsbroen i 2000. Desuden har der i de senere år været en betydelig efterspørgsel efter arbejdskraft i Danmark, som har gjort det lettere for yngre personer at finde beskæftigelse i Danmark frem for i Sverige.

Det er også værd at bemærke, at indvandringen fra Island er af betydeligt omfang særligt i forhold til Islands samlede befolkningstal.

Endelig er der en relativt stor andel af de indvandrede, der kommer til Danmark for at tage en videregående uddannelse.

Indvandring fra de nordiske lande til Danmark, 16-64 årige

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Finland	360	341	356	342	334	401	412
Island	1.022	1.261	1.218	1.297	1.181	1.271	1.358
Norge	2.876	2.953	2.870	2.778	2.648	2.695	2.562
Sverige	2.072	2.051	2.324	2.732	3.041	3.140	3.913
Nordiske lande i alt	6.330	6.606	6.768	7.149	7.204	7.507	8.245
Hele verden	44.259	42.221	40.271	40.870	43.783	47.707	54.849

Anm.: Tallene for indvandringen inkluderer både danske og udenlandske statsborgere.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Finland

MIGRATION MOT FINLAND 2000 - 2008

Invandring till Finland

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nordiska länderna	3742	3929	3734	3794	3922	4063	3571	3473	3949
EU-27	3115	3866	4180	4293	5002	5614	6545	7809	8375
Europa	3580	3900	3299	2871	3157	3278	3311	3745	4379
Andra länder	3336	3526	3413	3534	4460	4714	5094	6571	7709
	13065	14536	13972	13805	15823	16883	17725	20798	23443

Utvandring från Finland

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nordiska länderna	4567	4437	4328	4023	3466	3629	3476	3448	3530
EU	2975	2837	2703	2778	4146	3424	3381	3604	3663
Europa	1901	1562	1545	1379	1203	1073	994	1162	1237

Andra länder	2264	1727	1884	1619	2315	1949	1999	1899	2865
Totalt	11707	10563	10460	9799	11130	10075	9850	10113	11295

Nettoinvandring till Finland

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nordiska länderna	-825	-508	-594	-229	456	434	95	25	419
EU	140	1029	1477	1515	856	2190	3164	4205	4712
Europa	1679	2338	1754	1492	1954	2205	2317	2583	3142
Andra länder	1072	1799	1529	1915	2145	2765	3095	4672	4844
Totalt	1358	3973	3512	4006	4693	6808	7875	10685	12148

Litteraturliste

Innspill fra de nordiske Finansdepartementene

Nordisk pendlingskarta

Arbeidspendling i Norden- en kunnskapsoversikt, TemaNord 2008:523

Arbeidsmobilitet fra de nye EU-landene til Norden- utviklingstrekk og konsekvenser, TemaNord 2008:502 (FAFO)

E(24) Artikkel

www.arbeidslivinorden.org

2009 OECD Employment Outlook

